"APOSTATUL" NICOLAE CORNEANU: TUPEU SAU SENILITATE ?

"Teoretic şi dogmatic, împărtăşirea ortodocşilor la catolici poate fi considerată un păcat, însă, ca gest simbolic, aceasta poate arăta că ne aflăm în comuniune, frăţietate, poate arăta dragoste creştină..." **(Nicolae Corneanu în *Cotidianul* din 27 mai 2008)**

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XVIII
Nr. 6/210
IUNIE
2008
16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAŢIONAL-CREŞTINĂ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

DE LA ECUMENISM LA APOSTAZIE

Mitropolitul Banatului,
Nicolae Corneanu,
după ce toată viaţa s-a împărtăşit
(la figurat) cu securiştii,
acum se împărtăşeşte
(la propriu) cu catolicii !

Păstorul cel bun îşi pune viaţa pentru oile sale. Iar cel plătit, care nu este păstor adevărat, şi nu îl doare inima de oi, când vede lupul venind, lasă oile şi fuge, iar lupul răpeşte şi risipeşte oile. Dar pe lângă păstorul cel bun şi năimitul la turmă se mai găseşte şi lupul în haină de păstor. Sf. Apostol Pavel îşi avertiza fiii duhovniceşti că vor intra între ei lupi îngrozitori ce vor rupe din turmă, şi că dintre ei, chiar, se vor ridica asemenea (ne)oameni. Dar prin ce spun Sf. Scripturi că lucrează şi se cunosc aceşti lupi răpitori? Prin aceea că vor grăi învăţături răstălmăcite, ca să ducă în înşelare pe creştini. Deci, prin cuvântul Scripturii – care este absolut pentru orice creştin **[1]** – vedem că lupi îngrozitori sunt numiţi cei care învaţă poporul creştin o aşa-zisă învăţătură a lui Hristos care de fapt e răstălmăcire. Şi ce trebuie să facă păstorul cel bun când vede aceşti lupi? Dacă fuge, este năimit şi nu păstor. Dacă se alătură lor, este fie lup ca şi ei, fie şacalul ce urmează lupii. Dacă este păstor adevărat, luptă pentru a-şi apăra oile, chiar cu preţul vieţii. Nu este uşor, dar nici nu este altă cale, dacă vrei să te numeri cu păstorii cei buni.

Dar cine sunt păstorii Turmei lui Hristos? Desigur, episcopii şi locotenenţii lor, adică preoţii. Aceştia sunt primii care au misiunea sfântă de-a apăra Dreapta-credinţă, dacă au iubire de oameni şi frică sau iubire de Dumnezeu, căci fără Dreapta-credinţă nu este mântuire. De ce S-ar fi răstignit Hristos, de ce ar fi răbdat atâtea chinuri, de ce ne-ar fi învăţat atâtea, dacă ne putem mântui şi fără El, fără Jertfa şi Învierea Lui, fără Cuvântul Lui? Dar Însuşi Hristos spune că fără El nu putem nimic, deci nici vorbă de mântuire în afara Lui. Şi tot El spune că El e viţa, iar mlădiţele care se despart de El sunt aruncate afară. Şi iarăşi ne spune, tot El, că singur El este Calea, Adevărul şi Viaţa, şi că la Tatăl nu ajungem *decât* prin El. Iată deci că, după învăţătura lui Hristos, nu există mai multe credinţe care mântuiesc, ci doar cea lăsată Bisericii de Fiul lui Dumnezeu. De aceea preoţii şi episcopii, dacă iubesc pe oameni, sunt obligaţi să apere şi să vestească Învăţătura lui Hristos, fără de care toţi se osândesc pentru veşnicie. Doar auzind şi învăţând Credinţa lui Hristos omul poate, sprijinit de puterea harului lui Dumnezeu, să lupte cu minciuna, cu păcatele şi cu patimile, ca să câştige mântuirea, sfinţirea, îndumnezeirea. Deci, doar prin apărarea şi propovăduirea Dreptei-credinţe ne putem arăta păstori adevăraţi şi iubitori de oameni; iar nu prin acceptarea drept adevăr a învăţăturilor răstălmăcite.

ÎNCEPUT DE FABULĂ
(Mirela Corlăţan întreabă, Nicolae Corneanu răspunde)

Înalt Prea Sfinţite, e adevărat că v-aţi împărtăşit duminică în biserica greco-catolică din Timişoara?
Am fost alături de ei, însă nu m-am împărtăşit.
Preoţii greco-catolici descriu în detaliu cum aţi primit potirul din partea nunţiului apostolic. Să înţeleg că mint?
Formal e adevărat. Era sfârşitul Liturghiei, al mesei, şi m-am ridicat pentru a mă alătura lor, întrucât voiam să adresez un cuvânt credincioşilor. Nu am luat însă Sf. Împărtăşanie.
Veţi da o dezminţire în acest sens?
Nu, nu am de gând să fac asta.
Dar nu vă deranjează neadevărul?
Sunt obişnuit cu astfel de informaţii. Este un fel de-al lor de a vedea lucrurile. Ne păstrăm fiecare credinţa noastră...

MORALA FABULEI:

El se jură că nu fură,
dar e cu potiru-n gură...

Totuşi, în anume împrejurări, o înţeleaptă îngăduinţă poate fi bună. Sf. Vasile cel Mare, după ce înfăţişează temeiul respingerii botezului ereticilor antitrinitari, spune că poate fi, totuşi, primit, dacă prin aceasta sunt (re)aduşi la Biserică mulţi din cei înstrăinaţi. Părintele Stăniloae, martir al prigoanei comuniste, a fost unul dintre cei care, pe asemenea temeiuri, a încercat sprijinirea unui ecumenism înţelept. Prin acest ecumenism Părintele înţelegea de fapt o lucrare de vestire a Credinţei lui Hristos între eterodocşi, în paralel cu o mai bună înţelegere a ideilor acestora, tot în scopul unei cât mai eficiente propovăduiri apostolice. Scrierile sale sunt pline de blânde, însă limpezi observaţii asupra teologiilor eterodoxe, despărţind cu un discernământ plin de har ideile false de părţile păstrate din învăţătura Bisericii. Dar... pas cu pas, an după an, Părintele Stăniloae a văzut că toate bunele sale intenţii sunt zădărnicite de o putere ascunsă, dar extrem de puternică: interesul lumesc. Şi, văzând cum lupta sa pentru un ecumenism ortodox este anulată, văzând cum politicianismul şi interesele lumeşti dau curs unui alt ecumenism, anti-ortodox, a înţeles un lucru simplu, la fel de inacceptabil pentru lume ca şi ascultarea faţă de Iisus Hristos: *ecumenismul este erezie*, de fapt este *panerezie*. Şi s-a retras din aceste acţiuni în care făcea notă discordantă, în care era singurul care încerca, inutil, să păstreze o linie ortodoxă. A devenit mai tranşant, mai expeditiv în exprimări, sperând că poate aşa va putea să-i apere pe credincioşi de negura ce se ridica asupra Bisericii. A reuşit? Doar pentru unii. Mulţi alţii au fost înghiţiţi de rătăcirea ecumenistă, o rătăcire care încearcă să anuleze dreptul lui Hristos de a fi Calea, Adevărul şi Viaţa, sau a Bisericii lui Hristos de a fi păstrătoare a Adevărului. Cum s-a întâmplat cu ostenelile Părintelui Stăniloae s-a întâmplat şi cu pogorămintele pe care Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române le-a făcut. În loc de a aduce pe eterodocşi la Biserică, au ajutat doar la înstrăinarea celor slabi în credinţă, la vulnerabilizarea lor în faţa atacurilor anti-ortodoxe. Faţă de blândeţea, de multe ori aflată dincolo de hotarul fireştii răbdări, a Sfântului Sinod, religiile eterodoxe au răspuns cu o politică prozelitistă completă, extrem de bine organizată şi teribil de făţarnică. Chiar acţiunile prozelitiste desfăşurate în paralel cu acţiuni ecumeniste în care se vorbeşte şi se iau hotărâri împotriva prozelitismului (atenţie!) arată această făţărnicie. Ca să dăm o singură pildă, la Balamand s-a semnat, atât de Vatican, cât şi de ortodocşi, condamnarea Uniaţiei din sec. XVIII şi încetarea oricărei lucrări din partea Catolicismului în

(continuare în pag. 2)

Preot al lui Hristos,
Mihai-Andrei Aldea

[1] Creştin înseamnă ucenic al lui Hristos (*Fapte* 11, 26). Deci se poate numi cu adevărat creştin doar cel ce caută să cunoască şi să împlinească poruncile lui Hristos – ceea ce este totuna cu Învăţătura lui Hristos sau Credinţa Creştină (a se vedea şi *Ioan* 6, 68; 8, 31-32; 14, 15, 21 şi 25-26; 15, 7-10 etc.).

DE LA ECUMENISM LA APOSTAZIE

(urmare din pag. 1)

această direcție. Dar cea mai agresiv anti-ortodoxă grupare din România este tocmai cea a Ritului bizantin așa-zis „Greco-Catolicism" [2]. Mijloacele folosite de aceasta sunt cele bine cunoscute din arsenalul *Opus Dei* și Inchiziției. Se ajunge până la o propagandă a urii neîncetate față de Ortodoxie, în fața credincioșilor catolici de rit bizantin, combinată cu acuzații în *mass-media* de lipsă de iubire din partea... Ortodoxiei! În fața credincioșilor simpli se prezintă o istorie a României și a Bisericii falsificată până la inimaginabil. Am avut prilejul să aud cum un țăran din Apuseni îmi spunea convins: „noi, Românii, am fost catolici până în sec. XVIII, când ne-a atras la Ortodoxie călugărul Sofronie, că așa ne-a spus părintele nostru"!!! Am putut auzi predici și citi pe Internet declarații pline de ură față de Biserica Ortodoxă Română din partea unor clerici catolici de rit bizantin; dar tot pe aceștia i-am văzut și auzit la televizor vorbind „plini de durere" despre „lipsa de iubire și toleranță" a ortodocșilor! Farse juridice numite „procese", în care toate normele de drept românesc și internațional sunt răsucite în fel și chip, măsuri administrative ilegale și nenumărate alte procedee s-au folosit și se folosesc de către „greco-catolici" pentru prigonirea ortodocșilor români. Totodată, tinerii promițători din facultăți și chiar din seminarii sunt vizați de agenții Vaticanului pentru burse în Apus, unde se urmărește să fie bine educați în spirit romano-catolic. Asemenea burse, ajutoare, excursii etc. sunt folosite și pentru atragerea preoților sau episcopilor într-o direcție cât mai ecumenistă în sensul depărtării lente, dar sigure, de adevărata teologie ortodoxă izvorâtă din scrierile și trăirea Sfinților Părinți.

Rezultatul a zeci de ani de excesive pogoră-minte a adus Biserica Ortodoxă Română în situația în care unii dintre păstori (mulți chiar fără să o conștientizeze) au ajuns în tragica postură de năimiți sau lupi în piei de oaie (sau haine de păstor, în fine). Progrese către unitatea **în Adevăr** nu s-au făcut, dar mulți acceptă astăzi și o unitate **în minciună**, doar interesul să le fie satisfăcut. S-a ajuns la contradicții legale incredibile. Teoretic neascultarea față de ierarh este o abatere extrem de gravă, și cu atât mai mult cea față de Biserică – fie privită ca Biserică locală, adică Sf. Sinod, fie ca Biserica Universală, adică Sinoadele Ecumenice și hotărârile unanime ale Ortodoxiei. Practic, prin acceptarea majorității „Tainelor" catolice – de pildă – s-a anulat valoarea ascultării. Dacă cei care nu ascultă de Sinoadele Ecumenice și de Sf. Sinod au „Taine valide" pe motiv că au ținut cândva de Ortodoxie (acum vreo mie de ani!), de ce nu ar avea „Taine valide" orice dizident față de Sf. Sinod? Mai ales că abia s-a despărțit de Ortodoxie, deci are „continuitate apostolică", cel puțin în aparență?

La concluzia că poate fi independent de Sf. Sinod al B. O. R. și față de toată Ortodoxia pare a fi ajuns și (încă) Mitropolitul Nicolae Corneanu. Acesta s-a împărtășit duminică, 25 mai 2008, din mâna nunțiului papal, la „sfințirea" unui lăcaș de cult romano-catolic de rit bizantin (așa-zis „greco-catolic"). Prin gestul său, Mitropolitul Banatului a batjocorit Sf. Sinod al B. O. R., care a interzis expres „împărtășirea reciprocă" atât cu romano-catolicii, cât și cu alte culte cu care se poartă discuții ecumenice. Mai mult, ierarhul Nicolae Corneanu a batjocorit întreaga Biserică Ortodoxă, încălcând numeroasele canoane ale Sinoadelor Ecumenice care interzic un asemenea gest cu toată străşnicia. De asemenea, a batjocorit jertfele și sângele tuturor martirilor ardeleni care vreme de o mie de ani au apărat Ortodoxia în fața prigoanei neîncetate a Catolicismului. Sfinții Sofronie, Ioan din Galeș, Moise Măcinic, Visarion Sarai, Oprea și nenumărați alții au fost batjocoriți pe față prin acest act, la fel de fățiș cum a fost scuipat în față Mântuitorul de cei ce L-au răstignit. Pentru că fie acești sfinți au fost niște nebuni intoleranți, fie ierarhul de la Timișoara s-a alăturat lui Iuda și Satanasie Anghel. De ce? Simplu și clar: nimic esențial nu s-a schimbat în Catolicism în ultimele secole. Nimic din ceea ce despărțea Catolicismul de Biserica lui Hristos nu a fost îndreptat. Mai rău, s-au adăugat și alte erezii la cele profesate în sec. XVIII. De la „infailibilitatea papală" la „imaculata concepție", sunt numeroase adăugirile eterodoxe și nu există nici o îndreptare în doctrina catolică. Nicolae Corneanu, slujind unui ecumenism fanatic și fără limite, a călcat în picioare jertfele și mărturisirea Sfântului Grigorie de Palama, care a arătat limpede că doctrina catolică a „energiilor create" înseamnă anularea oricărei legături între om și Dumnezeu. Or, spune Sf. Grigorie Palama și pecetluiesc nenumărate sinoade ale întregii Ortodoxii, din secolul XIV încoace, această „anulare" înseamnă fie monotelism, fie dioprosopism, ambele erezii fiind condamnate de Sinoadele Ecumenice. Iar condamnările, ca și mărturisirea Sfântului Grigorie Palama, sunt acceptate și pecetluite de **toată Biserica lui Hristos!** De care Biserică Mitropolitul Nicolae Corneanu s-a despărțit duminică, 25 mai 2008.

Spun unele guri că acest gest de răzvrătire s-a datorat unor neînțelegeri cu noul Patriarh [3]; că a fost un semn de amenințare către București, de genul „Lasă-mă în pace sau trec la catolici!". Cu atât mai rău, dacă este așa! Ispitele neînțelegerii trebuie trecute cu înțelepciune, mai ales de păstorii turmei. Iar o asemenea „negociere" a Credinței lui Hristos este *apostazie* în cea mai clasică formă.

Dincolo de râul teribil pe care Mitropolitul Nicolae Corneanu și l-a făcut prin gestul său, dincolo de osânda sub care se află prin întreita batjocorire a Sfântului Sinod, a Bisericii Universale și a istoriei martirice a Neamului Românesc (totdeauna ortodox), stă un rău și mai mare. Dacă Sf. Sinod nu va lua o atitudine fermă față de acest gest, ne putem aștepta ca orice episcop și orice cleric să se unească liniștit cu orice „confesiune" sau, de ce nu, cu orice religie. Iubiți păstori, lupii au intrat în Turma lui Hristos! Vă veți pune viața pentru această Sfântă și Cuvântătoare Turmă?

[2] *Greco-catolicismul românesc* a fost desființat de Vatican în perioada interbelică. În locul său s-a așezat de către Papalitate *Catolicismul „de rit bizantin"*.

[3] Se spune că P. F. Daniel i-ar fi sugerat retragerea, pentru că dosarul de Securitate al colonelului Nicolae Corneanu și verdictul de poliție politică primit de acesta murdăresc imaginea Bisericii și produc sminteală, cu toată îndelunga, proverbiala răbdare a românilor.

COMUNICATE

COMUNICATUL DE PRESĂ GRECO-CATOLIC

Duminică, 25 mai 2008, în prezența Excelenței Sale Mons. Francisco Javier Lozano, Nunțiu Apostolic în România, a PS Alexandru Mesian, Episcop greco-catolic de Lugoj, a zeci de preoți români și străini, și a mii credincioși veniți din toată țara, alături de invitați speciali dintre care îi amintim pe dl. Gheorghe Ciuhandu, primarul Timișoarei, și pe ÎPS Nicolae Corneanu, Mitropolitul ortodox al Banatului, s-a sfințit biserica greco-catolică din Timișoara cu hramul "Sf. Maria – Regina Păcii și a Unității". Cu această ocazie a avut loc un eveniment extraordinar, și care a onorat întreaga audiență, cu o semnificație religioasă și istorică cel puțin egală cu cea a Revoluției anti-comuniste pornite de la Timișoara. Conform martorilor oculari, în cadrul Sfintei Liturghii, la momentul împărtășaniei, **ÎPS Nicolae Corneanu**, Mitropolitul ortodox al Banatului, a plecat din mijlocul credincioșilor și a urcat la altar, unde **a cerut permisiunea de a se împărtăși**. Ca răspuns, Excelența Sa Mons. Francisco Javier Lozano, Nunțiul Papal în România, conform tradiției [*sic!*], i-a dat în mână Înalt Prea Sfinției Sale Nicolae Sfântul Trup, după care i-a fost înmânat potirul cu Sângele Domnului, din care Înalt Prea Sfinția Sa Nicolae s-a împărtășit singur. Un eveniment similar nu s-a mai întâmplat din anul 1700, când românii ardeleni au refăcut [*sic!*] unirea cu Biserica Catolică... (*Cf.* site-ul www.greco-catolica.org)

COMUNICATUL DE PRESĂ AL PATRIARHIEI ROMÂNE

În legătură cu informația apărută în *mass-media*, potrivit căreia, duminică, 25 mai 2008, în biserica greco-catolică din Timișoara cu hramul "Sfânta Maria – Regina Păcii și a Unității", Înalt Prea Sfințitul Nicolae, Mitropolitul Banatului, a cerut permisiunea de a se împărtăși, facem următoarele precizări:

Patriarhia Română nu deține date concrete și verificate despre eveniment. Ca atare, la proxima ședință a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care va avea loc la începutul lunii iulie 2008, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae poate fi solicitat să ofere explicațiile cuvenite Sfântului Sinod în legătură cu subiectul în cauză. Până atunci, Arhiepiscopia Timișoarei poate oferi explicațiile de rigoare.

Totuși, în principiu, Patriarhia Română precizează faptul că dialogul actual al Ortodoxiei cu Biserica Romano-Catolică, deja destul de fragil, nu poate fi ajutat, ci mai degrabă complicat prin gesturi considerate de unii "profetice", iar de alții problematice.

Este de dorit să cultivăm nu miraculosul sau senzaționalul, ci seriozitatea și credibilitatea în relațiile dintre Biserici aflate în dialog pentru refacerea unității creștine. **(Biroul de Presă al Patriarhiei Române)**

COMUNICATUL DE PRESĂ AL ASOCIAȚIEI ZIARIȘTILOR ȘI EDITORILOR CREȘTINI

Asociația Ziariștilor și Editorilor Creștini (A.Z.E.C.) apreciază promptitudinea Comunicatului dat publicității de Biroul de Presă al Patriarhiei Române în cazul „gestului" comis de Î. P. S. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, în ziua de 25 mai a. c., la sfințirea bisericii greco-catolice din Timișoara cu hramul "Sf. Maria – Regina Păcii și a Unității", și în special precizarea de principiu că "dialogul actual al Ortodoxiei cu Biserica Romano-Catolică, deja destul de fragil, nu poate fi ajutat, ci mai degrabă complicat prin gesturi considerate de unii «profetice», iar de alții problematice", de dorit fiind "să cultivăm nu miraculosul sau senzaționalul, ci seriozitatea și credibilitatea în relațiile dintre Biserici aflate în dialog pentru refacerea unității creștine".

Considerând că ne aflăm în fața unui incident de o maximă gravitate, fără precedent în lumea ortodoxă, credem că ar fi binevenită o ședință extraordinară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care să dea încă o dată încredere credincioșilor ortodocși în ierarhia Bisericii lor și să curme inflația speculațiilor mediatice.

Până la întrunirea Sfântului Sinod, le recomandăm membrilor noștri (și facem apel și la ceilalți colegi din presă) să adopte o atitudine măsurată, și mai ales să evite concluziile și generalizările pripite. **(Consiliul Director al A.Z.E.C.)**

ERATĂ: Dintr-o regretabilă confuzie, survenită pe filiera pe care ne-a parvenit materialul, autorul textului "BISERICA ȘI SECURITATEA", din numărul nostru trecut, a fost indicat greșit. Adevăratul autor este PR. ION ALEXANDRU MIZGAN din Oradea, căruia îi cerem scuzele cuvenite. ***(Redacția)***

CANONIZAREA MARTIRILOR NĂSĂUDENI

O canonizare e o sărbătoare a întregii Biserici, care trăieşte deplin reînnoirea Duhului, prin recunoaşterea sfinţeniei celor ce au întruchipat în viaţa lor viaţa Evangheliei Domnului. Un astfel de moment a fost trăit de ierarhi, de sutele de preoţi şi de miile de credincioşi duminică 11 mai 2008 pe platoul „La mocirlă", de lângă Mânăstirea Salva, la Liturghia solemnă cu prilejul proclamării publice a canonizării Sfinţilor Martiri Năsăudeni: **Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Telciu, Vasile din Zagra**, mărturisitori ai credinţei ortodoxe din veacul al XVIII-lea. Sărbătoarea a început cu slujba acatistului sfinţilor năsăudeni (ce vor fi prăznuiţi anual la 12 octombrie), urmată de procesiunea şi aşezarea icoanei lor pe altarul unde s-a săvârşit Sf. Liturghie. Mitropolitul Teofan al Moldovei a citit textul Tomosului sinodal de canonizare. Aşa s-au redescoperit rădăcinile monahismului martiric al Transilvaniei, distrus de furia istoriei. Din sângele acestor martiri năsăudeni răsar vetrele mânăstireşti distruse de tunurile lui Bucow, pe care poporul le cere înapoi, ca pe cea mai scumpă zestre lăsată de înaintaşi şi prezentă neîntrerupt în conştiinţa lui. La finalul ceremoniei, Î. P. S. Bartolomeu a înmânat soborului de maici al Mânăstirii Salva Icoana Sfinţilor Martiri Atanasie Todoran, Grigore din Zagra, Vasile din Telciu şi Vasile din Mocod, care vor fi ocrotitorii noii biserici. ***(Pr. Bogdan Ivanov)***

Duminică, 25 mai a. c., la Biserica "Sf. Apostol Andrei" din Oradea, a fost lansată cartea ***Ofensiva uniatismului în Ţara Năsăudului în secolul al XVIII-lea. Martiriul lui Tănase Todoran*** (Ed. Renaşterea, Cluj-Napoca, 2008), de pr. **Ion Alexandru Mizgan**. Cartea prezintă cronologic ofensiva uniatismului, ce a provocat "revolta de la Salva" din 10 mai 1763, când Tănase Todoran, om de peste 104 ani, fostă "cătană împărătească", a ieşit în faţa trupelor de grăniceri de pe platoul de la Salva şi a spus: "Jos cu armele! Alungaţi afară păgânii dintre hotarele noastre! Auziţi, creştini români, numai atunci vom sluji, când vom vedea carte de la înălţata împărătească, unde-s întărite drepturile noastre; până atunci, nu, odată cu capul! Ce dă Gubernia şi Cancelaria din Beciu [Viena] e nimica, îs minciuni goale de azi până mâine!". Soldaţii, înflăcăraţi de cuvântarea bătrânului, au aruncat armele, refuzând să mai depună jurământul militar. Represiunea a fost cumplită: "1. Todoran al lui Dănilă din Bichigiu de 120 de ani [*sic!*] să fie frânt cu roata de sus în jos, iar capul lui să fie legat de o roată, pentru că a reţinut pe oameni de la unire [cu Biserica Romei] şi de la înrolarea în statutul militar grăniceresc, precum şi pentru că la cererea stăruitoare a fiului său muribund, n-a lăsat să-i ofere acestuia sfânta cuminecătură [de la preotul unit]; 2. Vasile Dumitru a Popii *alias* Vasoc din Mocod să fie trecut de la viaţa la moarte prin ştreang, pentru rebeliune; 3. Manu Grigore din Zagra să fie spânzurat tot pentru aceeaşi crimă; 4. Vasile Oichi de la Telciu să fie pedepsit la fel. Trupurile acestor criminali să fie lăsate neînmormântate pe locul de pierzare, ca pildă de groază pentru alţii". ***(Redacţia)***

CELE DOUĂ ROMÂNII (XIII)

Gabriel CONSTANTINESCU

Cine vrea cu adevărat să dobândească o temeinică înţelegere a dramaticelor frământări prin care trece România zilelor noastre – dezbinarea ireconciliabilă a naţiunii în cele două Românii: România adevărată şi România comunistă – trebuie să-şi îndrepte privirile spre rădăcina răului. Mai exact, spre fatidica dată de 23 august 1944, când oamenii politici ai timpului, cu o criminală inconştienţă, au deschis larg zăvoarele care până atunci protejaseră ţara de invazia bolşevică şi neamul de cea mai cumplită primejdie care i-a ameninţat vreodată fiinţa: comunismul.

Participarea României alături de Germania naţional-socialistă la războiul împotriva Uniunii Sovietice a fost o necesitate istorică, dictată de interesele vitale ale naţiunii. Următoarele repere îndreptăţesc această afirmaţie.

Pe 23 august 1939 e semnat la Moscova tratatul de neagresiune sovieto-german (Pactul Molotov-Ribbentrop), însoţit de un protocol adiţional secret privind zonele de interese ale celor doi semnatari, de la Marea Baltică la Marea Neagră. La art. 3 protocolul stipula: "În privinţa sud-estului Europei, din partea sovietică e menţionat interesul pentru Basarabia. Partea germană declară totalul dezinteres politic pentru aceste regiuni".

Pe 1 septembrie 1939, Germania invadează Polonia. "Când a izbucnit războiul – scrie Florin Constantiniu în capitolul «România şi cel de-al doilea război mondial» din lucrarea sa *O istorie sinceră a poporului român* –, România nu putea fi decât neutră. Alianţa sa cu Polonia nu era *erga omnes* (faţă de toţi), ea funcţiona numai în cazul unui atac sovietic. La 4 septembrie, a doua zi după ce, prin declaraţia de război a Marii Britanii şi Franţei adresată Germaniei, conflictul se generalizase, un comunicat al guvernului român reafirma dorinţa României de «a păstra mai departe atitudinea paşnică de până acum, urmărind buna înţelegere cu toţi vecinii»".

"Se cunoştea la Bucureşti conţinutul acordului Ribbentrop-Molotov? – se întreabă retoric Pamfil Şeicaru în eseul său Politica aistorică publicat în 1972 la Madrid – Înclinăm să credem că nu, altfel nu ne putem explica anumite manifestări spectaculoase ale regelui Carol al II-lea, care conform Constituţiei din Februarie 1938, conducea politica externă şi internă. În Decembrie 1939, regele s-a dus la Chişinău. Nu a fost o primire oficială cu tot ce se poate regisa ântr-un regim de dictatură. A fost literalmente o explozie de devotament a maselor ţărăneşti, care vebiseră din toate colţurile Basarabiei, la locul unde regele urma să-şi şină discursul. Poate acel entuziasm spontan, acel ataşament popular, care lua în manifestări forme aproape mistice, au contribuit să dea discursului regelui un accent de hotărâre care a culminat în lozinca, avertisment dat Rusiei sovietice «nici o brazdă de pământ românesc nu vom ceda»".

Şi tot în decembrie 1939, probabil cunoscând prevederile secrete ale Pactului Molotov-Ribbentrop, Marea Britanie făcea cunoscut României că garanţiile ei nu pot fi extinse şi pentru frontiera cu Uniunea Sovietică!

În aprilie 1940, evenimentele de pe teatrul de operaţii din Vest au pus capăt "războiului ciudat", transformându-l într-un război fierbinte. Pe 9 aprilie are loc ocuparea Danemarcei, urmată imediat de atacarea şi cucerirea Norvegiei într-un *blitzkrieg*.

La 10 mai 1940, nesocotind atatutul de neutralitate al acestor ţări, trupele germane invadează şi cuceresc Olanda, Belgia şi Luxemburgul, după care se năpustesc asupra armatelor franceze şi engleze. Ofensiva împotriva aliaţilor s-a desfăşurat tot în stil de război-fulger şi la 22 iunie Franţa se recunoştea învinsă şi cerea Germaniei încheierea unui armistiţiu. Cât priveşte rămăşiţele forţelor armate engleze, acestea se vor salva cu greu, traversând Canalul Mânecii.

În iunie 1940, inevitabilul se produce: Veaceslav Molotov, comisarul poporului pentru Afaceri Exter..., îl convoacă pe ministrul plenipotenţiar al României la Moscova şi îi prezintă "nota ultimativă" prin care Uniunea Sovietică cerea României cedarea Basarabiei şi nordului Bucovinei (ulterior cerând şi cedarea Ţinutului Herţei), sub ameninţarea că, în caz de refuz, va rec‥ge la forţă. În această situaţie, Carol ia hotărârea să convoace un Consiliu de Coroană. O concesie făcută spiritului democraţiei, în flagrantă contradicţie cu postura sa de rege autocrat, care până la această situaţie de criză nu împărtăşea dreptul de a lua decizii decît cu ţiitoarea sa Elena Lupescu. Comentând acest gest, bibliograful său, Paul D. Quinlan, scrie în *Regele playboy. Carol al II-lea de România*: "Carol a încercat cu laşitate să se ascundă în spatele deciziei Consiliului de Coroană, pretinzând că el ar fi dorit să lupte, dar că majoritatea membrilor au votat împotriva unei hotărâri eroice".

"La acest Consiliu de Coroană – relatează Pamfil Şeicaru în *Istoria Partidelor Naţional, Ţărănesc şi Naţional-Ţărănesc* – Constantin Argetoianu a pus întrebarea: «Care este situaţia armatei?». Generalul Tenescu, şeful Statului Major, ofiţer de o ireproşabilă corectitudine şi înaltă valoare profesională, a răspuns: «Avem muniţie numai pentru 15 zile şi aviaţie mai mult decât insuficientă». La care N. Iorga a izbucnit: «Unde-s banii de pe timbrul de aviaţie, Sire?». A urmat o adevărată catilinară, iar regele nu a articulat un singur cuvânt. Pentru a se înţelege întrebarea lui N. Iorga este bine să amintesc că, spre a se evita să se dea altă destinaţie veniturilor provenite din timbrele aviaţiei, s-a prevăzut în lege că administrarea acestui fond să fie încredinţată regelui, cel mai indicat să aibă grijă de dotarea armatei cu o aviaţie puternică. Dictatura regală îşi primea condamnarea prin rezultate: cedarea Basarabiei din iunie 1940".

Regele Carol al Ii-lea a supravieţuit politic cutremurului provocat de cedările teritoriale de la mijlocul anului 1940, cu toate că responsabilitatea pierderii Basarabiei, nordului Bucovinei şi Ţinutului Herţa îi revenea lui şi numai lui. Acest dezastru naţional era rezultatul celor 10 ani de domnie, de-a lungul cărora întreaga guvernare, atât în politica internă, cât şi în politica externă, a fost total subordonată intereselor sale şi ale camarilei din jurul tronului. Dar ceasul judecăţii depline nu sosise încă.

Pe 28 august 1940, guvernul României era încunoştiinţat de la Berlin că ministrul de Externe român era aşteptat la Viena pentru a doua zi, 29 august, în vederea reglementării diferendului ungaro-român. Un comunicat laconic, fără nici o altă precizare. Întrucât comunicatul german avea un voalat caracter imperativ, regele convoacă la Palat pe prim-ministrul I. Gigurtu, pe ministrul de Externe M. Manoilescu şi pe expertul în relaţiile româno- maghiare Valer Pop, ultimii doi urmând să plece la Viena chiar în seara aceea. A doua zi, 29 august, lucrurile s-au lămurit. După masă, la ora 17, s-a produs drama care încheia bilanţil celor 10 ani de minciună, imoralitate, jefuirea avuţiei naţionale şi crime odioase, pe care şi-a clădit Carol "sângeroasa domnie". La Viena, s-a pus în vedere lui Manoilescu că până la miezul nopţii România trebuia să răspundă dacă acceptă "Arbitrajul" miniştrilor de Externe ai Germaniei şi Italiei. În fapt, România fusese supusă unui Dictat! Ministrul de Externe român nu fusese invitat la Viena pentru tratative, ci doar ca să i se aducă la cunoştinţă cum hotărâse Hitler să împartă Transilvania între România şi Ungaria.

Ca şi în cazul Basarabiei, Carol a încercat să se ascundă în spatele Consiliului de Coroană. De data aceasta a fost însă un Consiliu *sui generis*. Au fost convocaţi numai oamenii de încredere ai regelui. Au lipsit numele grele de pe scena politică a momentului, ca de pildă Iuliu Maniu, Nicolae Iorga sau Gh. I. Brătianu. După discuţii înfierbântate – Constantin I. C. Brătianu s-a opus cu vehemenţă acceptării ultimatului –; în zorii zilei de 30 august s-a redactat Comunicatul prin care guvernul României declara că acceptă "Arbitrajul" puterilor Axei. Documentul a fost transmis telefonic delegaţiei române la Viena.

De data aceasta, indignarea naţiunii a luat forme violente. Mulţimi de oameni, România adevărată, manifestau fără reţineri împotriva regelui trădător de ţară şi împotriva camarilei din jurul său, încât a fost nevoie de intervenţia gărzii Palatului pentru a-l proteza de furia populară. Urmând sfatul consilierilor săi, dar mai ales presat de amploarea manifestaţiilor organizate de Mişcarea Legionară în toate oraşele ţării, Carol se hotărăşte la soluţia cu generalul Ion Antonescu (aflat până atunci cu domiciliu forţat la Mânăstirea Bistriţa), în speranţa că îşi va păstra astfel Tronul. O soluţie agreată din toate părţile. Deşi nu fusese niciodată filogerman, Berlinul îl considera omul providenţial, capabil să aducă pacea în România. În plus, colabora îndeaproape cu Iuliu Maniu şi Constantin Brătianu şi era simpatizat de legionari. Dar ţara dorea mai mult decât un nou prim-ministru: dorea abdicarea regelui trădător!

(continuare în pag. 4)

CELE DOUĂ ROMÂNII

(urmare din pag. 3)

Fermitatea oamenilor politici, în frunte cu Iuliu Maniu şi Constantin Brătianu, în cererea lor ca regele să abdice, precum şi manifestaţiile conduse de legionari, care cereau capul regelui şi al amantei sale, consideraţi principalii vinovaţi pentru dezastrul ţării, l-au obligat pe Ion Antonescu să acţioneze în spiritul voinţei exprimate unanim de naţiune. "În seara zilei de 5 septembrie, la numai 18 ore după ce Carol semnase decretul prin care-i atribuia lui Antonescu depline puteri – relatează Paul D. Quinlan în lucrarea citată mai sus –, aghiotantul său de încredere, colonelul Elefterescu, a sosit la Palat cu un mesaj prin care i se cerea să abdice pentru binele ţării. Dacă regele ar fi refuzat, avertiza Antonescu, n-ar fi putut să-i asigure securitatea personală". Avertismentul şi-a atins scopul. În dimineaţa de 6 septembrie 1940, Carol semna actul de abdicare în favoarea fiului său, Mihai. Urmăriţi de oprobriul întregii naţiuni, a doua zi, Carol şi Elena Lupescu, însoţiţi de o mică suită, părăseau România. Se încheia astfel cel mai urât şi trist capitol din istoria noastră recentă.

"De aici înainte – scrie Generalul Platon Chirnoagă în *Istoria politică şi militară a războiului României contra Rusiei sovietice* – România a mers alături de Germania. Sub permanenta presiune a poftelor ruseşti, complet ruptă de aliaţii ei din Occident – care, la rândul lor, nici ei nu aveau nici o posibilitate de intervenţie – şi situată între cele două mari puteri, care în curând aveau să se înfrunte pe câmpul de bătălie, nu ne-a rămas altă soluţie decât să urmăm politica germană faţă de Rusia". În acest context politic european, după jefuirea teritoriului ei, în vara anului 1940, "România – precizează autorul citat mai sus – a mers după singura soluţie care era posibilă pentru dânsa, adică alături de Germania contra Rusiei sovietice". Ţelurile urmărite de cei doi aliaţi – Germania şi România – în campania antisovietică nu au fost însă identice. „A existat o deosebire fundamentală – afirmă în continuare generalul Chirnoagă – între scopurile de război urmărite de Germania şi cele urmărite de România. Germania a căutat o extindere teritorială în dauna altor popoare, în timp ce România voia să reintre în drepturile ei suverane asupra teritoriilor răpite de Rusia sovietică cu un an mai înainte. Germania a făcut un război de cucerire, iar România un război de apărare".

În zorii zilei de 22 iunie 1941, românii luau cunoştiinţă de "Ordinul către Armată" al Generalului I. Antonescu: "Ostaşi, vă ordon: Treceţi Prutul! Zdrobiţi vrăjmaşul din Răsăsrit şi Miază-Noapte. Dezrobiţi din jugul roşu al bolşevismului pe fraţii voştri cotropiţi. Reîmpliniţi în trupul ţării glia străbună a Basarabilor şi codrii voievodali ai Bucovinei, ogoarele şi plaiurile voastre…"

Multora din concetăţenii noştri, născuţi şi crescuţi în România comunistă, cu sufletele schilodite de un regim ateu, care a urmărit cu perseverenţă diabolică pierderea identităţii noastre naţionale, s-ar putea ca "Ordinul" generalului Ion Antonescu să pară patetic şi teatral. Iar dacă ţinem seama de faptul că în cei 18 ani de "tranziţie spre democraţie" la golul lăsat în sufletele românilor prin pierderea memoriei trecutului s-a adăugat infestarea cu noxele morale care bântuie Occidentul, înţelegem dezabuzarea, blazarea şi chiar dezinteresul total faţă de valorile naţionale. Pentru cei care însă au trăit acele momente înălţătoare, cuvintele "Vă ordon: Treceţi Prutul!" au însemnat o descătuşare, o purificare de murdăria umilinţelor şi înjosirilor pe care le trăiseră în urma sfârtecării trupului ţării. În dangătul clopotelor bisericilor, românii – România adevărată – au îngenuncheat şi s-au rugat fierbinte pentru izbândă şi pentru cei care înfruntau hoardele bolşevice, pentru reîntregirea ţării.

Dar au existat şi voci critice la adresa angajării României în războiul împotriva Uniunii Sovietice. Pe de o parte, cele care au condamnat categoric participarea la acest război: "Nu este războiul nostru!". Pe de altă parte, cele care au acceptat doar o participare limitată: "Numai până la Nistru. Dincolo de Nistru, nu!". Disputele pe această temă, începute atunci, continuă până în zilele noastre. Aflaţi în mijlocul lor, am ales să-i dăm dreptate lui Pamfil Şeicaru, unul dintre puţinele spirite lucide, care a avut tăria să privească adevărul în faţă şi să-l rostească fără reţineri:

"Războiul României contra Rusiei sovietice (ca să războiul Finlandei) a fost dictat de voinţa noastră de existenţă. Am fost norocoşi. Hitler şi toată politica provocatoare a Germaniei naţional-socialiste au împiedicat Occidentul să vadă Rusia sovietică şi garnizoanele ei ideologice instalate în toate ţările, pregătindu-se metodic pentru lupta finală. Astăzi războiul dus de România contra căpcăunului din nesfârşitele stepe îşi află o totală ratificare. Fiecare mormânt românesc care jalonează drumul trupelor noastre de la Prut până la Caucaz şi Volga mărturiseşte dreptatea cauzei noastre. Acei care în octombrie 1946 [referire la Conferinţa de Pace de la Paris, la care România era declarată stat agresor – n. n.] pledau culpabilitatea României, abia în 1951 [începutul războiului rece – n. n.] au descoperit pericolul rusesc. Era şi timpul să se ajusteze când democraţiile Occidentului, temându-şi propria lor existenţă, au dat noul cuvânt de ordine.

Dacă războiul a fost o patetică verificare a potenţialului moral şi material al naţiunii, în acelaşi timp a fost şi o penibilă verificare a incapacităţii democraţiei române, care a angajat destinul poporului român în graba cu care s-a precipitat să impună ţării, printr-o îndrăzneaţă mistificare, capitularea.

Democraţia finlandeză a ştiut să termine un război nenorocos, limitând dezastrele unei înfrângeri.

Ce s-a salvat prin lovitura de Stat de la 23 august? Vieţi omeneşti? Cine are curajul să facă inventarul vieţilor omeneşti suprimate de trupele ruseşti numai în primele două luni după capitulare? Bunuri materiale? Bunuri spirituale? Ce s-a salvat prin «gloriosul act de eliberare?».

Generalul Weygand a rostit un cuvânt teribil pentru a caracteriza exuberanţa cu care Laval se bucura de armistiţiu: «se tăvăleşte ca un câine în propria murdărie». Cum ar trebui să fie calificat nestăpânitul entuziasm al oamenilor politici, exponenţi ai democraţiei române, manifestată după izbucnirea loviturii de Stat din 23 august 1944?

Şi după?... Cu ce frenezie au fost batjocorite sacrificiile unei armate eroice! Cu ce îndrăzneală unică s-a răsturnat tabla de valori epice, preamărindu-se actele de spionaj în favoarea unor puteri străine, dându-se oricărei acţiuni trădătoare un titlu de recunoştiinţă naţională şi etichetând ca criminali de război pe cei care participaseră la lupta împotriva Rusiei sovietice; iată ce defineşte conţinutul ideologic al aşa-zisei democraţii române. La nici un popor istoria nu a înregistrat un caz similar de orgie a renegării naţionale. Nu numai că s-a predat armata Rusiei sovietice, 170000 de ostaşi oţeliţi în trei ani şi două luni de război, dar s-au surpat rezistenţele morale ale naţiei prin violenţa cu care partidele democrate au pledat culpabilitatea României, în speranţa că-şi vor asigura titluri la recunoştinţa învingătorilor. Primele luni de colaborare cu ocupantul au fost decisive: Moscova verifica valoarea politică a clasei conducătoare".

Pentru a nu se pierde în negura uitării, să reamintim faptele în temeiul cărora, la 23 august 1944, s-a început clădirea edificiului României comuniste.

La mijlocul lui 1944, Armata ţării lupta eroic pe frontul Moldovei, străduindu-se din răsputeri să stăvilească puhoiul bolşevic, oferind astfel guvernului legitim al României, cel condus de mareşalul Antonescu, condiţiile încheierii unui armistiţiu onorabil, cu Oştirea intactă, cu oştaşul român cu arma în mână, nu o ruşinoasă capitulare necondiţionată. Dar nu tot la fel se gândea în clica din jurul Regelui Mihai şi a Reginei-mamă, Elena, care se simţeau frustraţi de faptul că ţara era guvernată conform principiului statuat de Conducătorul Statului la preluarea guvernării, în septembrie 1940: "Regelui toate onorurile, mie însă toată puterea". Stimulaţi de camarilă, atât regele, cât mai ales regina-mamă nu se mai mulţumeau doar cu "toate onorurile". Doreau şi "toată puterea", chiar dacă împlinirea acestui deziderat – înlăturarea mareşalului Ion Antonescu de la conducerea ţării – se făcea sacrificând interesele naţiunii. Şi, din păcate, acestui complot urzit în tainiţele Palatului Regal li s-a alăturat un număr dureros de mare de generali şi ofiţeri superiori din ţară şi de pe front, care – să nu uităm – în septembrie 1940 depuseseră jurământ de credinţă Conducătorului Statului!

Concomitent cu complotul organizat de Palat, are loc şi o acţiune politică patronată de Iuliu Maniu şi tolerată de organele de Siguranţă ale Statului, în urma unei dispoziţii a Mareşalului. "La 20 iunie – scrie Florin Constantiniu în lucrarea citată – s-a constituit Blocul Naţional-Democratic, expresie a conlucrării PNŢ, PNL, PSD şi PCR în vederea înlăturării regimului antonescian şi a desprinderii României de Germania. Maniu considera că acordul său cu Brătianu reprezintă «principala forţă politică, iar celelalte forţe democratice de stânga trebuie să se alăture acestei forţe». Pentru liderul naţional-ţărănesc, înţelegerea cu PCR era un fel de tratament homeopatic destinat să ferească societatea românească de comunizare".

Cum însă nici convorbirile pentru ieşirea din război purtate direct de Fred Nanu, ministrul României la Stokholm, cu Alexandra Kolontai, reprezentanta Uniunii Sovietice în capitala Suediei, nu s-au dovedit mai productive decât negocierile de la Ankara şi Cairo; conspiratorii de la Palat, în strânsă legătură cu agenţii sovietici aflaţi în ţară, au trecut de la faza intenţiilor la faza acţiunii. "În timp ce E. Bodnăraş, fost ofiţer român, dezertor în URSS şi revenit în ţară ca principal agent sovietic în România – scrie acelaşi Fl. Constantiniu – dirija din umbră, potrivit directivelor sovietice, activitatea PCR, L. Pătrăşcanu – faţa umană a comunismului în România – purta negocieri cu reprezentanţii Regelui şi cu liderii partidelor politice. Graba lor de a acţiona pentru răsturnarea regimului, dar mai ales a forţei aflate în spatele lor – URSS – au făcut ca în unele împrejurări cei doi reprezentanţi ai PCR să se bucure de întâietate, în totală opoziţie cu însemnătatea partidului lor pe eşicherul politic românesc. Astfel, la prima consfătuire privind pregătirea loviturii de stat, desfăşurată în prezenţa regelui şi cu participarea generalilor C. Sănătescu, Gh. Mihail, C. Vasiliu-Răşcanu şi A. Aldea, precum şi cei doi apropiaţi sfătuitori ai suveranului, I. Mocsony-Stârcea şi Gr. Niculescu-Buzeşti, singurii reprezentanţi ai unui partid politic au fost Pătrăşcanu şi Bodnăraş".

În dimineaţa zilei de 20 august, după o puternică pregătire de artilerie, forţele armate sovietice dezlănţuie o masivă ofensivă pe frontul Moldovei. Confruntaţi cu această situaţie, conducătorii complotului împotriva mareşalului Antonescu, regele, Maniu şi ceilalţi conducători de partide politice, precum şi generalii participanţi la această acţiune, hotărăsc anunţarea ieşirii României din alianţa cu Germania pentru 26 august. "Dar pe 23 august – relatează istoricii Gh. Buzatu şi Stela Cheotea în documentatul studiu *Şi a fost 23 august* – complotiştii au luat cunoştiinţă de hotărârea lui Antonescu, ca după terminarea Consiliului de Miniştri de la Snagov, ori a doua zi, să se deplaseze pe front. Plecarea mareşalului din Capitală făcea inoperantă aplicarea variantei optime a planului de acţiune stabilit deja – chemarea şi arestarea lui Ion Antonescu la Palatul Regal din Bucureşti. Tot în prima parte a zilei de 23 august, istoricul Gh. Brătianu, mandatar al opoziţiei, s-a prezentat la Snagov şi, într-o scurtă pauză a şedinţei guvernului, s-a înţeles cu cei doi Antoneşti [Mareşalul şi Mihai Antonescu, ministrul de Externe – n. n.] în privinţa conducerii tratativelor pentru semnarea armistiţiului cu Naţiunile Unite. Mai mult decât atât, cei doi Antonetti avură iniţiativa să solicite regelui Mihai audienţe separate la Palat pentru după-amiaza respectivă. Prilejul ce s-a ivit, combinat cu temerea că, plecând pe front, mareşalul se sustrăgea arestării în incinta Palatului Regal, i-a determinat pe complotişti să decidă pe dată trecerea neîntârziată la acţiune".

"În această zi – relatează generalul Chirnoagă evenimentele care au avut loc în tragica zi de 23 august 1944, ziua în care România şi-a pierdut independenţa şi poporul român libertăţile fundamentale – Mareşalul a cerut audienţă Regelui pentru orele 26, iar Mihai Antonescu pentru orele 15.30. Regele i-a primit pe amândoi după ora 16, fiind asistat de generalul C. Sănătescu, şeful casei militare şi loctiitor în funcţia de mareşal al Palatului. Mareşalul Antonescu a expus situaţia gravă de pe front şi măsurile luate în acord cu generalul Friesner, comandantul grupului de armate româno-german din Moldova şi Basarabia, pentru ca să oprească înaintarea rusă pe linia Carpaţi, poziţia fortificată Focşani-Galaţi şi Dunărea de Jos. Era de părere că un armistiţiu va trebui să fie încheiat pe baza condiţiilor deja acceptate de guvernul rus, însă numai de pe poziţia pe care ruşii vor fi opriţi şi cu încunoştiinţarea lui Hitler. L-a informat pe Rege despre dispoziţiile luate pentru continuarea discuţiilor de la Stockholm şi despre comunicarea făcută guvernului german prin ministrul Clodius. El considera că dacă se va da trupelor germane libertatea să se retragă în ordine în timp de două săptămâni, guvernul german trebuia să fie înştiinţat ca să-şi ia măsurile pentru executarea acestei condiţii; bineînţeles cunoscând şi partea cealaltă, după care România era datoare să intervină cu armele în cazul că Germania ar fi refuzat să-şi retragă trupele. Discuţia s-a terminat după ora 17, când Regele a trecut în biroul alăturat, unde se aflau generalul Aldea, I. Mocsony-Stârcea, Niculescu-Buzeşti şi Mircea Ioaniţiu. După o scurtă convorbire cu aceştia, Regele a revenit şi a comunicat Mareşalului Antonescu că guvernul lui a fost concediat, apoi, dând ordin să fie arestat, a părăsit biroul. Arestarea a fost executată la un semn al colonelului Emilian Ionescu, adjutant regal, de către maiorul Dumitrescu Anton, ajutorul de comandant al batalionului de gardă.

Această audienţă reprezintă momentul crucial al istoriei războiului nostru cu Rusia. Aici s-a frânt încordarea de mai bine de trei ani, prin care poporul român a căutat să-şi salveze independenţa luptând în contra Rusiei şi a trecut total de cealaltă parte alături de ruşi, fără nici un fel de garanţie scrisă – nici din partea acestora, nici din partea aliaţilor lor occidentali.

Şi, ca infernalul act de trădare naţională să fie total, "în noaptea de 23/24 august, mareşalul Antonescu a fost predat fostului locotenent român Bodnăraş, dezertor din armata română la ruşi. Acesta venise de câteva luni pe sub ascuns în ţară şi trăia sub nume fals în apropiere de Bucureşti. Era agent rus şi se găsea în legătură cu Palatul Regal".

BISERICA, SINAGOGA, LOJA (III)

Anul trecut, la Editura Puncte Cardinale, a apărut micul volum *Biserica, Sinagoga, Loja. Ispitirea din Carantania, Drumul Damascului, Disoluția masonică*, semnat de Mihail Gavril. Întrucât tirajul este aproape epuizat, iar mulți cititori interesați nu și-au putut-o procura ca atare, ne-am hotărât ca, începând din acest număr, să publicăm în serial paginile introductive și partea a treia a cărții (cea referitoare la francmasonerie în raport cu religiile biblice), răspunzând mai multor solicitări în acest sens care ne-au parvenit la Redacție. Am renunțat aici la notele de subsol, dar vom publica la sfârșitul serialului lista surselor bibliografice.

LOJA: EREZIE, NEOPĂGÂNISM

(Urmare din numărul trecut)

Arianismul francmasonic

Francmasonii vorbesc despre un Mare Arhitect al Universului, despre o ființă supremă, despre dumnezeul și credința fiecăruia și despre un dumnezeu unic – dar nimic din toate acestea nu se identifică cu Dumnezeul lui Israel și nici cu Dumnezeul creștinilor.

Dacă Dumnezeu este pentru francmasonerie un simplu „Arhitect al Universului", atestat de către creație, însă *absent* din ea, atunci, în mod consecvent, nici Hristos nu este recunoscut de către ea ca fiind Fiul lui Dumnezeu, „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat", așa cum spune Simbolul Credinței adoptat de către Biserica sobornicească la Sinodul I ecumenic. Iisus Hristos este pentru francmasonerie un simplu învățător deosebit, un „profet", și așezat în aceeași categorie cu alți profeți sau cu alte personalități religioase ale lumii, precum Buddha, Mahomed sau Dalai-Lama. În cel mai bun caz i se recunoaște întâietatea formală între aceștia.

Puțină lume știe că această învățătură – din păcate, din ce în ce mai des întâlnită în lumea de azi – reprezintă cea mai cumplită erezie, condamnată de către Biserică la Sinodul I ecumenic de la Niceea (325), apoi la toate celelalte sinoade ecumenice care au urmat, până în sec. al VIII-lea. Ea a fost susținută de către Arie (un preot sirian stabilit în Alexandria), care afirma, la fel ca și francmasonii de azi, că Hristos nu a fost Dumnezeu adevărat, ci doar un om, respectiv un profet.

Împotriva acestei rătăciri, Biserica a formulat „Simbolul Credinței" sau „Crezul", care se citește până azi la Sf. Liturghie. În Crez este afirmată dumnezeirea lui Hristos și deoființimea Lui cu Tatăl: „Și într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl s-a născut mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut; Care pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om; și S-a răstignit în zilele lui Ponțiu Pilat, și a pătimit, și S-a îngropat; și a înviat a treia zi, după Scripturi; și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui, de unde iarăși va să vie, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit".

Așadar, după învățătura Bisericii, Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Dumnezeu Tatăl. El a luat fire omenească din pântecele Fecioarei Maria și, înomenindu-Se, a mântuit neamul omenesc, înălțând firea omenească de-a dreapta Tatălui ceresc.

În francmasonerie nu întâlnim nimic din această învățătură, care reprezintă *una dintre dogmele centrale* ale Bisericii. Așa cum am văzut, francmasoneria Îl consideră pe Hristos un simplu om, chiar dacă recunoaște statutul Său excepțional. Un exemplu de diversiune teologică găsim în J. Lhomme, *Dicționar tematic și ilustrat al Francmasoneriei*, în care se spune că triada masonică „Soare, Lună, Maestrul Lojei" derivă din triada creștină „Soare, Lună, Hristos"...

În concluzie, francmasoneria este arianismul resuscitat în vremurile moderne. Ca atare, ea este *incompatibilă* cu învățătura Bisericii. În schimb, este compatibilă cu cea dintâi și cea mai mare dintre ereziile proferate de-a lungul veacurilor, arianismul, și cu celelalte rătăciri izvorâte din ea.

Alte incompatibilități doctrinare

Politeism ori depersonalizare. În sec. al XVIII-lea, la începuturile organizării masoneriei moderne, erau folosite simboluri iudeo-creștine, iar masonii proveneau dintre creștini. După câteva sute de ani evoluția este nefericită, sincretistă sau atee, după cum reiese din unele afirmații:

- fiecare poate să vină în lojă cu dumnezeul lui;
- credința oarbă a Bisericii exclude gândirea;
- „gânditorul se produce pe sine: el se naște din opera sa" (trufie luciferică);
- „Francmasoneria se ferește să impună dogme", dar „veghează contra erorii" (însă nicăieri nu se precizează ce este eroarea și nici cum înțelege cineva ce-i eroarea dacă este lipsit de orice dogmă).

Negarea Sfintei Treimi. Desigur, din moment ce Hristos nu este recunoscut de către francmasonerie ca Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Tatăl, născut din veci din Dumnezeu Tatăl, ea nu crede nici în Dumnezeu cel Unul în Ființă, dar întreit în Persoane, respectiv, în Sfânta Treime. Dumnezeul postulat de către francmasoneria speculativă tradițională este un Arhitect distant, care a construit universul și l-a lăsat de izbeliște.

Așa cum am văzut deja, teologia francmaso-neriei este una rudimentară. Deși loja abuzează de simboluri trinitare (cum ar ochiul lui Dumnezeu încadrat în triunghi), ele au fost preluate rupte de contextul lor originar. Nicăieri în scrierile sau în ritualurile secrete masonice nu apare învățătura de bază a Bisericii despre Dumnezeu ca Sfântă Treime – Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul, Dumnezeu-Sfântul Duh –, învățătură descoperită în Sf. Scriptură, reluată permanent în doxologiile Bisericii („Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh") și formulată la Sinodul I ecumenic de la Niceea (325) și la Sinodul II ecumenic (381) de la Constantinopol. Astfel, francmasoneria reia atât erezia arianistă (amintită mai sus), care nega dumnezeirea Fiului lui Dumnezeu, cât și erezia pnevmatomahă sau macedonianistă, condamnată de către Sinodul II ecumenic, erezie ce nega dumnezeirea Sfântului Duh.

În concluzie, francmasoneria, nerecunoscând învățătura despre Sfânta Treime a Bisericii Ortodoxe, așa cum a fost ea formulată de către Sinoadele ecumenice, este *incompatibilă* cu credința creștină.

De la celebrarea naturii la ateism. Orientarea deistă a francmasoneriei speculative tradiționale a fost înlocuită, începând cu precădere din sec. al XIX-lea, fie cu tendința de a adula natura sau forța ei vitală, fie cu anularea oricărei forme de „teologie". În primul caz, din dorința de a recupera elementul vital, care, așa cum am văzut deja, se pierdea prin înțelegerea lui Dumnezeu ca fiind un „Mare Arhitect al Universului", creator distant al lumii concepute arhitectonic-mecanicist și absent din aceasta, se ajunge la o reprezentare *panteistă* despre Dumnezeu: divinitatea s-ar manifesta în natură și, mai mult, ar fi natura însăși, cu vitalitatea ei intrinsecă.

În cel de-al doilea caz, existența lui Dumnezeu e pur și simplu negată, iar rezultatul e o viziune *ateistă* despre lume. Ca și comunismul (de al cărui sinistru marș istoric francmasoneria nu a fost străină, chiar dacă mai târziu a ajuns în conflict cu el), o parte a francmasoneriei mai noi afirmă că Dumnezeu nu ar exista.

„Masoneria este chiar opusă religiilor", sună o afirmație a lui J. Lhomme, ce face eforturi disperate să dovedească faptul că „francmasoneria este astăzi în mare parte descreștinată".

În aceeași carte, între paginile 545 și 552, sunt prezentate temele spiritualității masonice: construcția Templului, Marele Arhitect al Universului, pietrele vii, lumina și tenebrele… – toate departe de temele spiritualității creștine.

Atât *panteismul*, cât și *ateismul* sunt străine de învățătura creștină, ca și de cea iudaică. Primul nu mai vede deosebirea dintre Dumnezeu și lume și, la fel ca și în religiile popoarelor primitive, tinde să se închine la lume sau la părți din ea. Cel de-al doilea este o concepție radicală, de-a dreptul satanistă, negând totalmente existența lui Dumnezeu.

Ateismul este exprimat direct în Declarația Consiliului Marelui Orient din Franța (1897), unde se afirmă că morala francmasoneriei nu are nici o legătură cu vreo religie sau filosofie.

În concluzie, nici tendințele ceva mai noi din cadrul francmasoneriei *nu sunt compatibile* cu creștinismul, nici cu mozaismul, ci mai degrabă se manifestă dizolvant la adresa acestora.

Răzbunarea – virtute supremă? În Biserica lui Hristos sunt esențiale cele trei mari „virtuți teologice" – *credința*, *nădejdea* și *dragostea* –, dintre care cea mai mare este *dragostea* – față de Dumnezeu și față de aproapele (cf. *I Corinteni* 13, 13). Creștinismul este o religie a *dragostei*.

În schimb, francmasoneria are în centru ideea *răzbunării* articulată cultic în ritualurile răzbunării morții lui Hiram/Adonhiram, arhitectul imaginar al Templului lui Solomon, care ar fi fost ucis mișelește de calfe. Mai mult decât caracterul lui fictiv, ne interesează faptul că de acest personaj, în jurul căruia se articulează cultul francmasonic, este legată dimensiunea fundamentală de *răzbunare* pe care o are francmasoneria. În acest sens, gradele al IX-lea și al X-lea sunt, prin definiție, grade de răzbunare pentru pedepsirea ucigașilor lui Hiram. La fel se întâmplă și cu gradul XXX (cavalerul *kadosh*), al cărui ritual este plin de capete de mort și de pumnale, și în cadrul căruia candidatul se angajează, de data aceasta, să răzbune Ordinul Templierilor împotriva papalității și a regalității. De altfel, se pare că duritățile Revoluției franceze (1789) au avut de a face cu această ideologie a răzbunării tipică francmasoneriei.

Desigur, se poate obiecta faptul că toate acestea sunt exprimări metaforice și că, în definitiv, răzbunarea pe care ar avea-o în vedere francmasoneria ar fi una împotriva fanatismului, obscurantismului, ipocriziei, intoleranței etc. Cu toate acestea, ideea de *răzbunare* împotriva a ceea ce loja consideră a fi rău, de *distrugere* a obstacolelor aflate în calea umanității în marșul ei spre lumină și frăție, rămâne, totuși, miezul resentimentar al francmasoneriei.

Prin aceasta, loja se situează în opoziție totală cu Biserica. Biserica este clădită pe *dragostea* lui Dumnezeu pentru oameni, prin care El L-a dat pe Fiul Său cel Unul-Născut spre mântuirea noastră. Loja e clădită pe ideea de *răzbunare* a lui Hiram și a nedreptății, trecând cu vederea adevărul pe care Hristos îl aduce în lume – acela că violența naște violență. Lojile, inițiind revoluția de la 1789 și lungul șir de revoluții europene care i-au urmat (1830-1917), au adus cu ele o escaladare nemaiîntâlnită a violenței.

În concluzie, ideea fundamentală a francmasoneriei, aceea de *răzbunare* (a morții lui Hiram, a Templierilor, a umanității îndepărtate de idealurile luminoase etc.), e *incompatibilă* cu virtutea creștină a dragostei și cu Hristos, Domnul Păcii. *(Va urma)*

Mihail GAVRIL

Eroi uitați ai rezistenței armate anticomuniste din munții Bucovinei

III. GRUPUL DE PARTIZANI ION ŞI GAVRIL VATAMANIUC

Frații Vatamaniuc au provenit dintr-o familie cu zece copii, Ion fiind al treilea, iar Gavril, cel mai mic. O familie zdravănă, neîngenuncheată nici de groaznicele torturi îndurate în închisori. Iar Dumnezeu le-a dat zile ca să mărturisească şi să moară liniştiți, în patul lor, înconjurați de cei dragi, care au fost prigoniți împreună cu ei.

Ion Vatamaniuc a făcut armata la jandarmi, în județul Hotin, şi a fost liberat cu gradul de sergent şi cu diploma de cel mai bun trăgător pe toate legiunile de jandarmi din Basarabia.

În luna martie 1944, după intrarea trupelor sovietice în Bucovina, ruşii au ordonat evacuarea tuturor satelor de pe linia lor, în spatele frontului. Îngroziți de tâlhăriile, crimele şi violurile comise de bolşevici, un număr de 6-7000 de oameni s-au refugiat în munți, între liniile de front, ca şi în alte trecute vremuri de bejenie. Sus, pe Obcina Mare, era linia trupelor româno-germane, iar jos, la o distanță de 10-12 km, erau liniile ruseşti.

Refugiații şi-au construit colibe de 2-4 familii, fiecare colibă având un şef. Coliba unde erau adăpostiți Vatamaniucii era într-un loc numit Ursoaia Mare şi îl avea ca şef pe fratele cel mai mare, Ion. În acest timp, ruşii pârjoleau satele evacuate, distrugând până şi pomii fructiferi.

Cum în vremea aceea fiecare avea arme ascunse, Ion Vatamaniuc împreună cu alții treceau noaptea în spatele liniilor ruseşti şi se întorceau la colibe cu armament, muniții şi provizii. Ruşii capturați erau predați ca prizonieri, la nemți. Astfel s-a înjghebat grupul de partizani al lui Ion Vatamaniuc, format din 14 țărani români şi doi nemți din Bucovina, repatriați în Germania şi încorporați, apoi, în armata germană. Când li se terminau alimentele, mergeau noaptea la casele lor să aducă din cele îngropate, ca făină, fasole, fructe uscate. Ruşii au simțit aceste incursiuni şi au avut loc ciocniri serioase, cu pierderi mari pentru ruşi. Partizanii, buni cunoscători ai locurilor, nu au avut nici măcar un rănit.

Soția lui Ion era gravidă şi a născut după o lună, în coliba care era ascunsă într-o căldare uriaşă, între obcine şi creste de munți. Numai urşii, lupii şi mistreții umblau pe acolo. Bărbații aveau puncte de pândă, unde mergeau cu copii de 12-13 ani, care se urcau în copaci şi vedeau departe. Odată au anunțat că vin ruşii. Oamenii au părăsit colibele şi s-au ascuns în adăposturile pe care le avea fiecare colibă. Adăpostul Vatamaniucilor era într-un pârâu adânc, cu o peşteră, în care coborau cu scara şi apoi o ridicau. Ioana, fetița nou-născută şi botezată de curând de cineva care avea o Biblie, era cu ei. Ruşii au venit cu companii întregi, până la colibe. De frig, fetița scâncea. Atunci, Ion a pus o pernă pe fața fetiței. Ruşii au căutat mai mult timp pe acolo, au tras cu automatele prin desişuri, apoi au plecat. Când Ion a luat perna de pe fața fetiței, aceasta nu mai era în viață. Timp de trei zile şi trei nopți, a fost o jale mare. Apoi, i-au făcut un coşciug din scoarță de brad, Ion l-a luat sub braț şi cu arma în cealaltă mână, a plecat, însoțit de trei partizani, la casa unde ar fi trebuit să se nască Ioana. Au înmormântat-o pe un tăpşan foarte frumos, unde se găseşte şi astăzi. A murit cu ochişorii ei albaştri deschişi şi cu gurița deschisă, de parcă ar fi vrut să spună: „Fiți liniştiți, că n-am să vă trădez..." (Gavril Vatamaniuc).

În noaptea următoare, refugiații au trecut în spatele liniilor româno-germane.

***

Luptătorii grupului Vatamaniuc au fost instruiți la „şcoala de partizani" de la Sadova-Câmpulung, singura de acest fel din țară. Misiunile şi acțiunile grupului sunt relatate de însuşi Ion Vatamaniuc, într-un interviu din anul 1992.

„Toată regiunea în care operam noi era acoperită de păduri. Una din misiunile partizanilor era de a bloca toate căile de acces spre Obcina Mare... În grupuri de 10-15 oameni, organizam ambuscade... Când apăreau ruşii, pândarii alarmau partizanii, care, când ruşii ajungeau într-un anumit punct, abăteau asupra lor un foc încrucişat, din care nu scăpa nici unul. Aşa s-a întâmplat la gura pârâului Strujinoasa, cu o întreagă companie sovietică... O altă metodă era de a acționa în spatele liniilor sovietice. Riscul era foarte mare, din cauza câmpurilor de mine şi a rețelelor de sârmă ghimpată prin care trebuia trecut, în timp de noapte".

După 23 august 1944, sovieticii au trecut la acțiuni de lichidare a partizanilor. În octombrie 1944, în urma unui denunț, Ion Vatamaniuc este prins de sovietici. Ancheta NKVD-ului a fost barbară, dar nu l-au ucis, pentru a smulge de la el cât mai multe. Legat, într-o căruță a NKVD-ului (care însoțea orice formație sovietică), a ajuns până în Ungaria. Nemaifiind util, în localitatea Nyiregyhaza, a fost împuşcat în ceafă şi aruncat într-un şanț. Dumnezeu, însă, l-a cruțat şi de data asta: gulerul paltonului său a făcut ca glonțul să pătrundă în cutia craniană fără a atinge meningele! A mai avut puterea să se târască până în sat, unde l-au găsit nişte țărani maghiari, care l-au îngrijit până a mai prins puteri, deşi nici ei nu vorbeau româneşte şi nici el ungureşte. Cu un bilet de identitate primit de la primăria satului, s-a întors pe jos până la Sucevița.

În 1953 este arestat şi anchetat la Suceava, de către căpitanul evreu Moritz Feller, apoi condamnat pentru „înaltă trădare" la 8 ani temniță grea. Eliberat în 1955, este arestat din nou peste 6 luni şi anchetat de acelaşi Feller, avansat maior, apoi condamnat la alți 7 ani de muncă silnică, pentru că ar fi acordat sprijin grupului fratelui său Gavril. Eliberat în 1960, a fost hărțuit continuu de Securitate, până în 1989. Glonțul din craniu l-a purtat până la sfârşitul vieții, în 1992.

***

Fratele său cel mai mic, Gavril Vatamaniuc, a continuat lupta, după capturarea lui Ion, cu un mic grup, care a acționat din anul 1949 până în 1955. Întrucât lupta nu se mai dădea cu ruşii, ci cu trupele Securității, partizanii nu deschideau focul decât în apărare. „Eram conştienți că forțele noastre erau prea slabe pentru a putea răsturna regimul instaurat de sovietici", spune Gavril Vatamaniuc. „Scopul nostru era de a întreține flacăra speranței în rândurile maselor de țărani exploatați şi batjocoriți de comunişti, speranța în izbăvirea României prin venirea americanilor... Declanşarea războiului dintre americani şi sovietici era pentru noi, momentul potrivit pentru a trece la acțiune... Abia atunci urma să înceapă adevăratul război de partizani".

În această fază de rezistență, Securitatea urmărea să-i anihileze pe partizani, mai ales pentru influența pe care aceştia o exercitau asupra populației, prin acțiunile lor de propagandă anticomunistă.

Mijloacele prin care grupul lui Gavril Vatamaniuc acționa în această direcție erau diferite: distrugerea pavoazărilor înălțate pentru sărbătorile comuniste, tipărirea cu litere confecționate din lemn a unor manifeste, răspândite cu ocazia hramului bisericii, cuvântări anticomuniste în fața grupurilor de muncitori forestieri sau minieri, alarmarea satului prin trasul clopotelor, când Securitatea intra noaptea ca să ridice oameni, şi altele.

În ce priveşte metodele folosite de Securitate pentru suprimarea partizanilor, şi acestea erau diferite. O metodă folosită adesea era „greblarea pădurii", cu un efectiv mare de ostaşi. Securitatea îşi crease o rețea întreagă de informatori şi agenți, care supravegheau rudele partizanilor şi presupusele lor gazde sau surse de aprovizionare. Brigadierii silvici, paznicii de vânătoare şi muncitorii forestieri erau obligați să raporteze orice indicație legată de prezența partizanilor. Securişti şi milițieni, deghizați în ciobani sau muncitori, împânzeau stânile şi pădurile. Mai erau folosite şi alte feluri de capcane şi vicleşuguri, ca falşi partizani, femei „sirene", zvonuri false, alimente otrăvite lăsate prin cabane etc. În plus, familiile partizanilor erau mereu terorizate, arestate, schingiuite, schilodite, cu scopul de a-i determina să se predea. Gavril Vatamaniuc povesteşte o întâmplare semnificativă. Adăpostindu-se de ploaie într-o cabană părăsită, de cărbunari, a vrut să aprindă focul. Înainte, însă, a dat cu precauție cenuşa din vatră la o parte. Atunci a apărut din cenuşă un încărcător de armă ZB, cu gloanțele îndreptate spre el. Căutând mai profund, a mai apărut un încărcător cu cinci cartuşe îndreptate tot înspre interiorul cabanei. Toate erau absolut noi şi puse, nu demult, acolo. Dacă aprindea focul, ar fi fost lichidat.

Lupta de la Bâtca Corbului

Ianuarie 1955. A şasea iarnă pe care o petrecea în munți grupul lui Gavril Vatamaniuc. Cei patru partizani se adăposteau într-un bordei săpat în locul numit Bâtca Corbului, sub Obcina Mare. Gavril Vatamaniuc povesteşte: „În toamna anului 1954, grupul nostru, alcătuit din trei partizani (eu şi frații Gheorghe şi Chiraş), a primit în componența sa pe Vasile Motrescu din Vicovu de Jos, care era partizan încă din mai 1944. Toți patru ne-am sfătuit unde să amplasăm bordeiul... Ziua lucram la săpături, căci am scos peste 30 mc de stâncă şi pământ, iar noaptea plecam după alimente şi alte lucruri necesare pe timp de iarnă... În decembrie bordeiul era gata, bine camuflat şi aprovizionat... Pe la începutul lunii ianuarie 1955, soarele a strălucit câteva zile, zăpada s-a înmuiat şi pe costişele văzute de soare, s-a topit. Frații Chiraş, având unele greutăți în familie, au plecat spre casele lor, profitând de timpul prielnic. Între timp a nins şi, conform înțelegerii noastre, au rămas pe loc, pentru că urmele lăsate pe zăpadă i-ar fi adus pe securişti la bordei. Aşa se explică faptul că, la 18 ianuarie, cei doi frați nu se aflau cu noi, în bordei fiind numai eu şi Vasile Motrescu... Spre ora 7, când abia mijea de ziuă, Motrescu (care era de sentinelă) a intrat brusc în bordei şi m-a anunțat că de sus, dinspre Bâtcă, se aud zgomote suspecte... Ne-am luat rucsacurile pe spate, armamentul şi muniția şi am ieşit afară. M-am convins că, într-adevăr, era o acțiune a Securității... Motrescu dispăruse în desiş. La fel am făcut şi eu, dar în altă direcție... Mi-am continuat fuga prin lăstăriş, iar securiştii trăgeau în direcția bordeiului. O voce a strigat: „Nu mai trageți!"... Am auzit paşi venind spre mine. M-am dat după un brăduț stufos şi, printre crengile lui, am zărit doi securişti care s-au oprit la circa un metru de mine... Au mai parcurs 6-7 metri, s-au aşezat jos, cu spatele către mine şi cu fața spre bordei... În acea clipă a apărut un al treilea securist, care venea dinspre bordei ținând în lesă un câine... Eu aşteptam încordat ivirea unui moment favorabil pentru a nu face uz de armă, dar totuşi să scap, aşa cum mi se întâmplase de alte zeci de ori în cei 6 ani de haiducie. În clipa aceea, Vălimăreanu Mihai, căci aşa se numea, a dat drumul câinelui şi i-a comandat: „Hai, Afumatu, urma!". Câinele a venit, adulmecând, până la mine. Stam cu şezutul pe pământ, cu automatul pregătit pentru tragere, crezând că, totuşi, Vălimăreanu se va preface că nu mă vede. Dar, când l-am văzut că ridică automatul şi îl duce la ochi, am apăsat pe trăgaci cu o fracțiune de secundă înaintea lui. Am sărit şi am făcut un salt pentru a mă depărta de ceilalți doi securişti, să nu fiu nevoit să trag şi în ei. Aceştia, însă, speriați de focul de automat venind din spatele lor, s-au aruncat cu fața la pământ. În acel moment, câinele m-a prins de picior şi m-a trântit jos. De aceea, pentru a scăpa de câine, l-am împuşcat. Acesta a fost prețul pe care l-am plătit ca să ies din capcana de la Bâtca Corbului... Schimbul de focuri a durat circa două ore, cu înverşunare... efectivul care a participat la acțiunea de la Bâtca Corbului în nici un caz nu a fost mai mic de o companie, deci 150-200 de securişti... Unitatea a fost comandată de un locotenent major, Cuciuc Gheorghe, în timp ce noi am fost numai doi inşi! Vasile Motrescu, pentru a ieşi din încercuire, a fost nevoit să împuşte doi securişti... Nici el nu ar fi tras, căci acesta era crezul nostru, decât numai în caz de strictă necesitate. Numai un nebun ar fi deschis primul focul, demascându-şi locul unde se află, văzând că are în fața zeci de securişti. Mai mult, el avea o armă ZB, în timp ce securiştii aveau, toți, automate".

Gavril Vatamaniuc a fost trădat de paznicul de vânătoare Nicolae Bujinovschi, care a făcut-o de frica Securității, întrucât era în bune relații cu el, dându-i chiar nişte cartuşe. Vatamaniuc adaugă: „Puteam să-l împuşc, dar l-am lăsat în plata Domnului... După ce am ieşit din închisoare, l-am întâlnit şi şi-a cerut iertare".

Lupta de la Bâtca Corbului i-a impresionat în aşa măsură pe localnici, încât a intrat în folclorul lor. Iată câteva versuri din *Doina partizanilor bucovineni*:

„...I-am văzut sub clar de lună / Stând la pândă sub obcină, / În jurul bordeiului, / Sus, la Bâtca Corbului. / Acolo, înfrigurați, / Flămânziți şi dezbrăcați, / De duşmani înconjurați, / Luptă frații contra frați..."

După lupta de la Bâtca Corbului, Gavril Vatamaniuc şi cu frații Chiraş s-au adăpostit în podul grajdului Mânăstirii Sucevița, timp de trei săptămâni, apoi s-au întors în munte, fără provizii şi fără adăpost, în plină iarnă. Suferințele îndurate de ei, până la sfârşitul iernii, nu pot fi redate în cuvinte. În vara 1955 şi-au făcut o colibă în locul numit Ursoaia Mică. Vasile Motrescu plecase din grup, dar li s-a alăturat Vasile Marciuc, o fostă gazdă a fraților Chiraş. În ziua de 18 iulie 1955, Securitatea a descoperit coliba. În timpul luptei au căzut amândoi frații, Ion şi Gheorghe Chiraş. La 18 octombrie 1955 este capturat şi Gavril Vatamaniuc, singurul şef de partizani din Bucovina supraviețuitor.

Documentar de ***Erast CĂLINESCU***

În fața mirenilor celor iubitori de Dumnezeu, te cutremuri! Câți dintre ei nu și-au dorit viața monahală? Și câți nu și-au urmat neștiuți calea lor, împlinind până la capăt datoria către Dumnezeu și semeni! Unii au pătimit zeci de ani în temnițele comuniste – smeriți nevoitori ai rugăciunii celei neîncetate!... Și iată pildă a sfârșitului lor: „Părinte, sunt un om păcătos! Nici măcar către cei apropiați nu am putut rosti cuvânt, căci mi-ar fi reproșat, pe bună dreptate: *Ce, ești cumva preot?* În cele ale credinței, părinte, m-am simțit întotdeauna asemenea unui impostor..."

Citiți *Întoarcerea la Hristos* a lui Ioan Ianolide... Nu mi-a venit să cred, lecturând cartea, că mărturisitorul acesta s-a născut în satul vecin cu cel al copilăriei mele. Nimeni nu-mi vorbise despre el vreodată... A doua zi de Paști, anul acesta, nu am mai răbdat; am ținut să merg neapărat *acasă* la Ioan Ianolide...

Casa în care s-a născut Ioan Ianolide

PE URMELE LUI IOAN IANOLIDE

Dobroteștii lui Ianolide

Drumul până la Dobrotești l-am străbătut cu teama în suflet că s-ar putea să nu aflu nimic concret despre mărturisitorul Ioan Ianolide; că poate la mijloc s-a strecurat vreo greșeală.... Mă tot întrebam: va mai fi pe lume cineva care să-l fi cunoscut?

Pădurea familiei Berindei, de până-n Dobroteștii lui Ioan Ianolide, părea că nu se mai termină... „La conac", în *pădurea Beucii,* arhitectul Ion Berindei a lucrat la proiectul Palatului Culturii din Iași. „ La noi, la pădure, s-a născut Palatul" – îmi spuneau adesea bătrânii din sat. De ce nu am aflat de la ei și despre Ianolide? – îmi reproșam pe cale. *La luncă,* în apropiere de Drobotești, întreb despre casa lui Ianolide pe un păstor. Rămâne o vreme pe gânduri. „Păi Niculache Ianolide a avut casa chiar aici unde ne aflăm, *la luncă...* Avea teren mult, dar administra și moșia Berindeilor. Om tare priceput". „Nu moșia lui Polimeride?" – întreb, surprins. „Nu, a Berindeilor!" – îmi răspunde omul, sigur pe sine. Nu se zărește nici urmă de casă însă. „S-au dus casele domnului Niculache și ale lu' domnu' Dumea Berindei! Da' domnu' Niculache mai are o casă la noi, *la Doage* (Dobrotești). Întrebați de casa lui Niculache *Grecu,* ori a Mariei Ciobanu". „Care Maria Ciobanu?", tresar. „Profesoara, fata lui Niculache". Sora lui Ioan Ianolide fusese profesoară chiar la școala la care am învățat!

Sfatul bătrânelor

Păstorul nu și-l mai aducea prea bine aminte *pe domnu' Ionel a' lu' Grecu*: „A fost mai mult prin pușcării, a plecat de mult de-acasă". De sora lui Ianolide știa însă că a fusese căsătorită cu un basarabean și că a rămas până la moarte în casa părintească.

De cum intrăm în sat, începem să călătorim cu întrebarea.

Dobroteștii, pe jumătate, este un sat de păstori ardeleni, trecuți cu turmele lor peste Carpați, în vremea Mariei Tereza. Oameni harnici și întreprinzători... În poiana bisericii, întâlnim un fel de sfat al bătrânelor, așa cum se obișnuiește la țară în zilele de Paști. – „Și zici, mata, că vrei să știi unde e casa lui Niculache *Grecu*? „Era chiar grec? – întreb mirat... „Acu', dacă era grec ori *macidonean,* nu știu, dar nu vorbea românește așa ca pe la noi" – îmi răspunde una dintre femei. O bătrână trimite îndată după *doamna Valica.* Până vine dumneaei, comentează hâtru alături de celelalte: „S-a făcut mare boieroaică Valica noastră!". Doamna Valica are în grijă, din încredințarea nepoatelor *conului Niculache*, casa în care s-a născut Ioan Ianolide. Pornesc împreună cu o parte din *sfatul bătrânelor,* pe o uliță îngustă cât o potecă, cu garduri brodate până sus cu *mâna Maicii Domnului.* Mă tot întreb cum aș putea începe discuția...

„Eu am ars hainele domnului Ionel..."

Doamna Valica ne invită să intrăm în curtea *conului Niculache.* „De fapt, despre Ioan, fiul dumnealui, aș vrea să vă întreb, îndrăznesc în cele din urmă... Maica Lixandra, una din bătrâne, tresare la auzul acestui nume: „Despre domnu' Ionel, domnu' Ionel, care a făcut 23 de ani de pușcărie?!". „Exact. L-ați cunoscut?". Femeia tace o vreme, apoi, când dă să povestească, o podidesc lacrimile: „Mamă, îl văd ca ieri! A venit acasă după 23 de ani; și ne-am pus pe-un plâns, cu coana Ispasia, mama lui Ionel, nevasta lui Niculache, și cu toți vecinii. Avea hainele petic lângă petic și era slab... slab!... Da' parcă domnu' Ionel, așa cum era, strălucea... Coana Ispasia mi-a dat hainele lui. *Du-te Lixandro și arde hainele băiatului, ca să nu le mai văd, că nu mai pot!* Am pus gaz peste ele și le-am dat foc aici în bătătură. Parcă *văz* și acum cum ardeau hainele domnului Ionel..."

(urmare în pag. 10)

Gheorghiță CIOCIOI
(Reportaj apărut inițial în revista *Lumea credinței*)

Mama lui Ioan Ianolide

Tatăl lui Ioan Ianolide

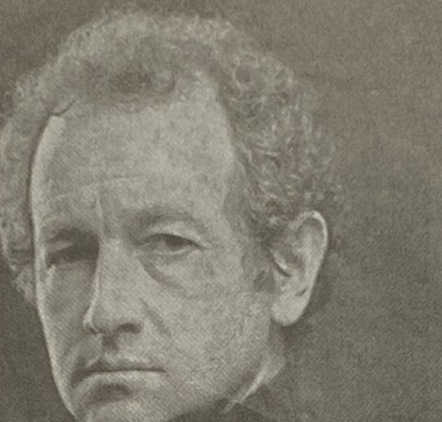
PRIMĂVARA LUI DAN PURIC

Dragoş Pâslaru (Părintele Valerian de la Frăsinei), Răzvan Ionescu, Dan Puric... Duhovnicul, teologul, predicatorul... Toţi trei, la origine, actori... Nu seamănă deloc unul cu altul, dar ţin laolaltă în Hristos şi răscumpără, din mers, păcatele curente ale breslei. Conectată la esenţial, arta interpretării devine de la sine artă a mărturisirii, scena devine pe nesimţite amvon, talentul devine până la capăt talant. Tâlcuire şi cuminecare, exorcizare a cuvintelor întru Cuvânt, suflet dez-mărginit în bătaia Duhului.

Primăvara aceasta a fost primăvara lui Dan Puric. O carte de debut editorial (*Cine suntem*) şi două noi reviste creştine (*Sinapsa* şi *Atitudini*) vin să prefacă vorba care zboară în vorbă care rămâne. "Spectacolul" de idei pe care Dan Puric îl întruchipează, la ine-fabilul punct de întâlnire dintre donquijotism şi "nebunia pentru Hristos", regenerează parcă, primăvăratic şi pascal, o cetate care deocamdată îl admiră mai mult decât îl merită.

Aplauzele îngerilor din cer – singurele care contează peste orice conjuncturi – dau poate adevărata măsură, tainic lucrătoare, a acestei noi *cruciade împotriva uitării*, cu care e o onoare, dar şi o responsabilitate să fim contemporani.

Răzvan CODRESCU

Luni 5 mai a. c., la Sala Rapsodia din Bucureşti (str. Lipscani), în prezenţa a peste o mie de persoane, a avut loc lansarea cărţii *Cine suntem* a actorului şi mărturisitorului harismatic Dan Puric, apărută sub egida edituri bucureştene Platytera. Lansarea s-a prefăcut, cum era de aşteptat, într-un *one man show* de neuitat.

FENOMENUL DAN PURIC

Marele artist şi om creştin mai are ceva nepreţuit: *puterea de a insufla speranţă.* În gura lui Dan Puric superlativele pentru român nu sună fals, iar vorbirea despre Dumnezeu ţi-L face prezent pe Atoatefăcătorul. Refuzul politicii partinice şi gândirea, exprimată uneori tragic, pe coordonatele unui Petre Ţuţea, „între Dumnezeu şi neamul meu", îi dau lui Dan Puric credibilitate şi un imens capital de simpatie.

Dan Puric a condus cu abilitate discursul spre concluzia că proaspăta sa carte este *o pledoarie pentru memoria colectivă.* Nu trebuie să ne uităm istoria, şi mai cu seamă istoria recentă, sub comunism, care are încă atâtea răni deschise. Iată ce l-a împins pe el în luptă: "*Antrenamentul de uitare* la care este supus poporul român astăzi face ca gândirea şi inima să se rotească pe loc şi, din această rotire în gol, paradoxal, o dată cu trecutul dispare şi viitorul. El, omul de azi, pedalează zadarnic într-un *prezent continuu.* A locui cu fiinţa doar într-o dimensiune a timpului – şi aceea distorsionată – înseamnă moartea lentă, dar sigură, a identităţii".

Avem în Dan Puric un mărturisitor cu verticalitate aristocratică, fidelitate de soldat, talent oratoric de tribun şi curaj de călugăr "nebun întru Hristos".

Claudiu TÂRZIU

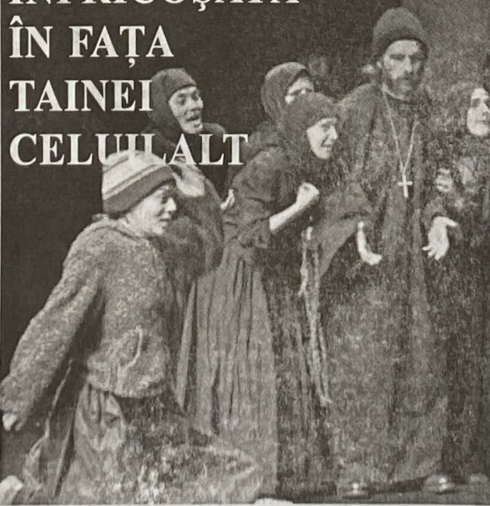
Este cel puţin regretabil că Dan Puric s-a lăsat târât în campania electorală a trepăduşului politic Aurelian Pavelescu. Poate că de acum înainte va manifesta un plus de prudenţă, căci ar fi mare păcat să-şi piardă în aventuri lăturalnice credibilitatea pe care şi-a câştigat-o în chip atât de curat. *(Redacţia)*

SPOVEDANIE LA TANACU SAU DESPRE UIMIREA ÎNFRICOŞATĂ ÎN FAŢA TAINEI CELUILALT

De reuşita (sau eşecul) unui spectacol îţi poţi da seama în primele cinci minute. În acest interval se încheagă *vraja* pe care actorii trebuie s-o menţină pe tot parcursul serii. În absenţa unui *start* reuşit, spectacolul riscă să se destrame din mers... Pot să spun că primele cinci minute din spectacolul *Spovedanie la Tanacu* au fost de o intensitate năucitoare, ceea ce a făcut ca orice „deviere" reflexivă să fie inutilă: te simţeai prizonierul unei drame din care ţi-era cu neputinţă să evadezi...

Spovedanie la Tanacu e drama-tizarea după romanul jurnalistic omonim apărut la Editura Humanitas acum doi ani*. Autoarea (atât a romanului, cât şi a dramatizării) este Tatiana Niculescu-Bran, redactor-şef la filiala radio B.B.C. în Bucu-reşti. Dedicat împrejurărilor legate de moartea Irinei Cornici, romanul se prezintă ca o reconstituire documentară (bazată pe mărturii, iar nu pe simple speculaţii jurnalistice) a ultimelor zile de viaţă ale Irinei.

Lansat sub girul regizoral al lui Andrei Şerban, spectacolul promitea să devină un succes. Ceea ce s-a şi întâmplat – atât la New York (Teatrul La MaMa), cât şi la Bucu-reşti (Teatrul Odeon). Trupa de actori (proveniţi din Cluj, Sibiu, Oradea, Tg. Mureş, Târgovişte, Timişoara, Bucureşti) s-a reunit sub egida *Academiei Itinerante Andrei Şerban* şi a debutat (iulie 2007) cu un „atelier" pe tema romanului amintit. A rezultat un spectacol de *teatru documentar,* susţinut în săptămâna 12-16 mai 2008 la Teatrul Odeon din Bucureşti.

Cei care au intrat în sală cu prejudecăţile – induse din belşug de *mass-media* în jurul acestui subiect – aveau să sufere un şoc. După primele cinci minute au constatat că nici o prejudecată nu mai rămâne în picioare! Actorii au jucat cu atâta *patimă* încât, în tensiunuea insuportabilă care se crease pe scenă, ţi-ar fi fost imposibil să mai găseşti un reper (fie şi mental) de care să te agăţi. Te simţeai *captiv* într-o dramă din care singura „ieşire" era nebunia sau moartea. La amplificarea acestui efect a contribuit şi faptul că spectatorii erau literalmente prezenţi pe scenă, acest mic artificiu anulând practic „distanţa" spectator-actor. Distanţa în cauză (deopotrivă spaţială şi reflexiv-critică) ar fi putut deveni un impediment, dacă ne gândim că spectacolul trata un fapt de viaţă. De viaţă şi de moarte...

Rolul Irinei Cornici a fost poate cel mai ingrat şi, cu toate astea, cel mai magistral jucat. După momentul împărtăşaniei, personajul se „rupe" în două, dedublarea fiind efectul unei sfâşieri lăuntrice fără leac. În jurul acestui „personaj dublu" avea să se perinde o cohortă halucinantă de chipuri – ostile sau binevoitoare, însă la fel de incapabile *să ajute* cu adevărat. Iată în ce a constat, după părerea mea, „punctul forte" al acestui spectacol: în *neputinţa* personajelor de a o salva pe Irina. E un paradox (care ţine de esenţa actului teatral în genere) faptul că neputinţa generalizată poate degaja atâta *forţă* emoţională. Nici părintele Daniel, nici doctorii, nici maicile şi surorile, nici asistentele medicale, nici ierarhul locului, nici fratele Vasile, nici prietena de internat a Irinei, nici poliţistul şi nici măcar noi, spectatorii, nu am putut s-o ajutăm pe Irina. Şi ceea ce este mai tragic, Irina însăşi nu s-a putut ajuta pe sine.

În seara de la Odeon am avut revelaţia unei Românii privite sub lupă. Metehnele noastre vechi şi noi au ieşit la iveală, înspăimântător de groteşti, dar şi dureros de reale. Aş asemăna acest spectacol cu un demers psihanalitic sau cu un ritual de exorcizare... *naţională.* Ceea ce m-a tulburat peste măsură a fost *subconştientul* unei Românii în derivă, miza spiritual-morală a spectacolului depăşind cu mult cazul singular al Irinei Cornici.

În pofida afirmaţiei precaute a autoarei („*Spovedanie la Tanacu* nu e o poveste despre România"), am recunoscut aici toate simptomele *crizei* prin care trece România post-comunistă: mirajul (dar şi mizeria) Occidentului, haosul instituţional românesc (de la casele de copii la spitalele de psihiatrie), destrămarea familiei, migrarea masivă a tinerilor în căutarea de *job*-uri bine plătite, agresivitatea juvenilă, dar şi chestiuni spinoase ale vieţii religioase, cum ar fi: incapacitatea „funciară" a unei anumite părţi a Ortodoxiei de a înţelege provocările lumii contemporane, insinuarea subtilă a masoneriei în rândurile feţelor bisericeşti, instituţionalizarea credinţei, criza monahismului contemporan, angoasele legate de integrarea noastră în U. E. şi de globalizare etc.

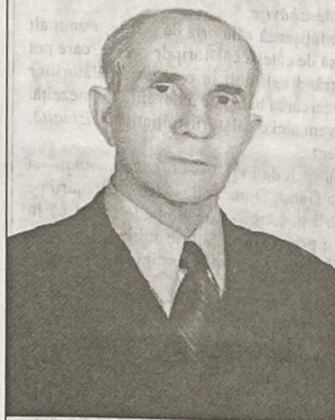
Din tot acest „mozaic" bulversant de imagini, am păstrat două-trei „cioburi" din care aş fi putut reconstitui România, într-un final de spectacol. Mai întâi, figura venerabilă a duhovnicului, care îi dă părintelui Daniel soluţia salvatoare: s-o pomenească pe „Irina, roaba Domnului" toată viaţa sa, până în clipa morţii. Din acel moment tainic (totul se petrece la spovedanie), între părintele Daniel şi Irina (trecută deja *dincolo*) se creează *o complicitate duhovnicească* peste timp şi moarte. Apoi, imaginea maiestuoasă a Irinei, însoţindu-l pe părintele Daniel în noianul de înjurături şi lovituri (amintind de drumul presărat cu scuipări şi ocări al Golgotei) şi apărându-l în chip nevăzut (pentru mulţimea de furioşi), dar teribil de real şi dramatic pentru noi, ceilalţi...

În *Spovedanie la Tanacu* nu există învingători sau învinşi, fiindcă toată lumea sfârşeşte prin a fi victimă. Unii – cei mai mulţi – victime ale ignoranţei sau manipulării, alţii – victime ale neputinţei de a înţelege până la capăt *tainele sufletului omenesc.* Acest sentiment de uimire înfricoşată în faţa tainei *Celuilalt* ni l-au transmis câţiva tineri actori în spectacolele de la Odeon...

Alexandru Valentin CRĂCIUN

---

* *Spovedanie la Tanacu* constituie, de asemenea, sursa fundamentală a filmului documentar *For God's Sake* / „Cazul Tanacu", realizat de Tatiana Niculescu Bran şi Ionuţ Teianu şi prezentat în premieră mondială la Astra Film Fest Sibiu 2007. Continuarea anchetei jurnalistice realizate de Tatiana Niculescu Bran va apărea în toamna acestui an, tot la Editura Humanitas.

Veteranul de război și luptătorul anticomunist VIOREL TĂNASE A ÎMPLINIT 100 DE ANI

Acum o sută de ani, mai precis în ziua de 24 mai 1908, s-a născut în vestita comună românească Poiana Sibiului, Viorel Tănase, al doilea din cei cinci copii ai învățătorului Ioan Tănase, originar din Ludoș-Sibiu, din care patru au fost titrați universitari.

În 1919 Viorel Tănase se înscrie la Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu, de acum românesc, alături de alți 120 de elevi români, bucuroși că vor face Școala în limba română. În 1927 termină liceul, iar în toamna aceluiași an se înscrie la Academia de Înalte Studii Comerciale din Cluj, devenind un membru activ al Cercului Studențesc „Petru Maior", al cărui președinte era pe atunci Ionel Moța, unul dintre fondatorii „Legiunii Arhanghelul Mihail". Datorită sentimentelor sale creștine și naționale, aderă cu tot entuziasmul și dragostea la această organizație. Participă la toate congresele studențești, cunoscându-l îndeaproape cu aceste ocazii și pe Traian Cotigă, un alt eminent fruntaș al Tineretului Legionar.

După terminarea facultății se întoarce la Sibiu, unde ocupă un post de funcționar superior în Administrația Financiară a județului, participând din plin și la activitățile Mișcării Legionare. Astfel, în 23 februarie 1932, împreună cu avocatul Nicu Iancu și cu Ion Aldea, a înființat primul cuib legionar din Sibiu. În vremea aceea mai existau și alți legionari în Sibiu, ca avocații Augustin Bidianu, Ioan Fleșeriu, Nicolae Lupu, economistul Nicolae Petre și alții. Pentru seriozitatea și onestitatea sa, este ales șef al Organizației județene a Mișcării Legionare. În această calitate, cunoaște personal pe căpitanul Mișcării Legionare, Corneliu Zelea Codreanu, ca și pe alți fruntași ai Mișcării, precum Corneliu Georgescu, Tudose Popescu, Radu Mironovici, Ion Banea, Horia Sima sau Nicolae Petrescu.

În 1935 se căsătorește cu profesoara Rafila Oancea, cu care are doi copii: pe Doina, profesoară de engleză, și pe Mihai, medic stomatolog. Dar după aceste evenimente fericite, urmează perioade extrem de dure pentru Viorel Tănase și familia sa.

Speriindu-se de victoria Partidului „Totul pentru Țară" în alegerile din 1937, precum și din alte considerente, Carol al II-lea dă lovitura de stat diin 1938, desființând toate partidele politice, cu grave urmări, mai ales pentru Mișcarea Legionară.

După evenimentele din septembrie 1940, nefiind de acord cu unele acțiuni ale lui Horia Sima, nu se implică în viața politică, rămânând însă pe mai departe credincios Căpitanului și Legiunii.

În 1941, o dată cu începerea războiului, fiind ofițer de rezervă cu gradul de maior, este mobilizat și trimis pe front. A luptat pentru eliberarea Basarabiei, participând și la luptele crâncene din jurul Odesei. A ajuns până la Cotul Donului în 1942, unde a început dezastrul pentru armatele române și germane. În timpul retragerii, fiind rănit, este lăsat la vatră, iar sfârșitul anului 1944 îl găsește la Sibiu, unde și-a reluat Serviciul la Administrația Financiară. Concomitent cu acesta, a început să colecteze bani și alimente pentru familiile legionarilor morți sau plecați din țară, ca Ion Banea, Nicu Iancu, Ilie Olteanu ș. a.

Dar în țară încep urmăririle și arestările legionarilor. Arestat în martie 1945, este eliberat fără a fi condamnat, în septembrie 1945. A fost arestat din nou în 1949, de data aceasta fiind condamnat – atât penal, cât și administrativ – aproape 8 ani. După o scurtă perioadă de libertate, este iarăși arestat în 1959 și condamnat la 18 ani muncă silnică, pentru „crimă de uneltire contra orânduirii sociale". În acești ani de detenție a trecut prin Securitățile din Sibiu și Brașov, precum și prin închisorile din Sibiu, Codlea, Văcărești, Pitești, Aiud, Canalul Dunăre-Marea Neagră și Salcia, fiind eliberat în anul 1964. În cei 15 ani de închisoare a avut o atitudine demnă și încurajatoare, menținând moralul camarazilot de suferință și fiind deseori pedepsit pentru aceste fapte.

După eliberare, a lucrat ca economist la Întreprinderea Elastic – Sibiu, până la pensionare. Dar în tot acest timp a fost riguros supravegheat de Securitate, până în 1989.

După 1989 continuă să-și manifeste, ori de câte ori are prilejul, convingerile și atitudinile legionare, în prezent fiind considerat cel mai vârstnic legionar din țară, și este în același timp senator legionar în „Acțiunea Română", organizație cu caracter creștin și național.

Este un devotat membru al A.F.D.P.R. – Sibiu și a fost o perioadă președintele Comisiei de Cenzori al Asociației. Spre sfârșitul anului 2004 îl părăsește, trecând la cele veșnice, devotata sa soție, în vârstă de 95 de ani. Soția care în perioada detenției soțului său a înfruntat, cu demnitate și resemnare, greutăți și persecuții deosebite alături de cei doi copii, din partea autorităților comuniste.

Dar alături de cele spuse mai sus, Viorel Tănase a avut și o altă viață: aceea de fotbalist. Elev fiind, a jucat fotbal în echipa „Șoimii" din Sibiu, practicând același sport și în timpul studenției, la Universitatea din Cluj. Revenit la Sibiu în 1932, devine arbitru, scriind și o carte (din păcate rămasă în manuscris) despre istoria și activitatea echipei „Șoimii". În perioada 1944-1947 a fost și președintele acestui club sportiv.

A dus o viață cumpătată; n-a fumat, n-a băut alcool și a făcut sport, lucruri care sigur l-au ajutat să ajungă la această vârstă venerabilă de 100 de ani. Și la această vârstă este o persoană surprinzător de vioaie, nu numai fizic, ci și spiritual, și de un optimism rar întâlnit. Dar cu regretul că România nu are o clasă politică cinstită și corectă. Și cu regretul că în pușcăriile comuniste au murit atâtea zeci și sute de români pentru o țară care nu este așa cum au dorit-o și au visat-o ei.

Noi, camarazii și prietenii de suferință din cadrul A.F.D.P.R. – Sibiu, îi dorim lui nenea Viorel Tănase încă mulți ani de acum înainte, cu aceeași sănătate sufletească și trupească.

LA MULȚI ANI, NENE VIORELE !

Ilie BERGHEZAN
A.F.D.P.R. – Sibiu

VICTOR MARCEL ARMEAN

S-a stins din viață, la vârsta de 84 de ani, bunul nostru coleg și camarad Victor Marcel Armean.

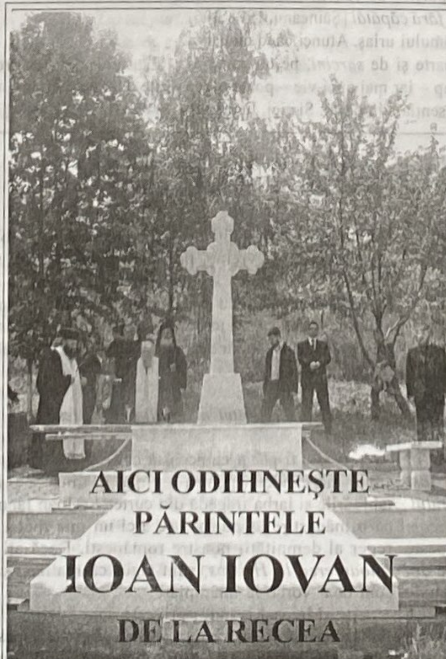
Născut la 24 noiembrie 1924 în orașul Agnita, a absolvit Liceul „Principele Nicolae" din Sighișoara, unde s-a format în cadrul „Frățiilor de cruce". În anul 1946 s-a înscris la Facultatea de Ffilosofie-Psihologie a Universității „Regele Ferdinand" din Cluj.

Arestat în 13 mai 1948, cu un grup de elevi și studenți din Sighișoara, a fost judecat și condamnat la 5 ani de închisoare, trecând prin groaznicele închisori de la Pitești și Gherla, unde a fost supus împreună, cu atâția alți deținuți foști studenți, la torturi fizice și degradare morală, în sistemul diabolic condus de activiști de partid cu funcții înalte și de către Securitate, la ordinele primite de la Moscova. A fost eliberat în 05.03.1953, dar în 23.03.1959 e din nou arestat și cercetat de către Securitatea din Brașov, timp de 3 luni.

După eliberare, s-a stabilit în Agnita, unde în timpul guvernării C.D.R. a fost ales primar al orașului. Nu și-a putut termina mandatul din motive de sănătate.

A trecut la cele veșnice la 31.03.2008. Dumnezeu să-l odihnească.

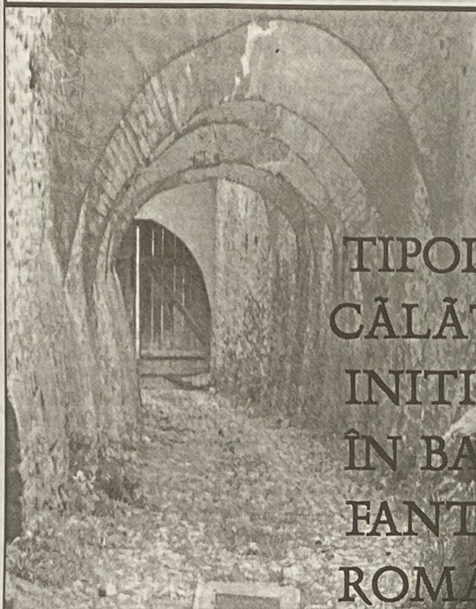
Zaharia URDEA

După ce a năzuit ca nimeni altul regenerarea euharistică a neamului românesc, după ce a trecut timp de 9 ani prin temnițele comuniste, după ce în ultima parte a vieții (din 1991) a temeluit în piatră și în duh, alături de maica stareță Cristina Chichernea, Sf. Mănăstire de la Recea-Mureș, preacuviosul părinte Ioan Iovan, originar din părțile Bihorului și care luna aceasta ar fi împlinit 86 de ani, a plecat să se odihnească în ceruri. Strămutarea sa a fost să fie în ziua de sâmbătă 17 mai 2008, despărțindu-l trupește de puzderia de fii și fiice duhovnicești, dar câștigându-se, de bună seamă, un nou și mare rugător în ceruri pentru greu încercata noastră Ortodoxie.

Î. P. S. Andrei Andreicuț, Arhiepiscopul Alba Iuliei, l-a evocat pe părintele Ioan Iovan în cuvinte de neuitat: *„A fost un mărturisitor al lui Hristos. Cu orice risc și-a exprimat crezul său, fiind un mare misionar. Misiunea lui și-a întemeiat-o datorită convingerii pe care o avea, și anume că se poate regenera viața noastră duhovnicească printr-o regăsire a comuniunii cu Hristos în Sfânta Euharistie. A fost un misionar care L-a propovăduit pe Domnul Hristos Euharistic, iar noi nădăjduim că Domnul Hristos îl va face părtaș al cerescului ospăț al credinței".*

Binecuvântată și veșnică să-i fie pomenirea! *(V. A. M.)*

TIPOLOGIA CĂLĂTORIEI INIȚIATICE ÎN BASMUL FANTASTIC ROMÂNESC

II *b*. O SCURTĂ ÎNCERCARE DE TIPOLOGIE

(urmare)

Ciclul *descinderilor infernale* [Șăineanu, 1978:281 ș. u.] (al „coborârilor la Iad”, dacă le putem spune așa) prezintă, în afară de tipul deja amintit al funcției *de căutare* (a unei persoane sau rude pierdute, al unui obiect etc.) și un tip nou, al funcției *de pedepsire* pe care îl au unele dintre călătoriile inițiatice. Într-adevăr, eroul care pleacă să găsească hoțul ce a furat poamele de aur [Șăineanu, 1978:288 ș. u.] nu o face pentru o simplă întâlnire, nici doar pentru o recuperare, ci pentru a-l și pedepsi – de obicei cu moartea. Această pedepsire se suprapune deseori cu funcția de *regăsire*, dar apare și independent de ea. După funcția *de izbăvire* amintită anterior, această funcție *de pedepsire* se constituie în al nouălea tip de funcții secundare ale călătoriei inițiatice.

O observație specială necesită faptul că autorul a considerat firesc – și nu există contestație pentru aceasta – să includă aici și *„cazul particular când eroul, în loc de a se coborî pe tărâmul celălalt, se urcă în aer pentru a scăpa pe fata răpită de duhuri necurate”* [Șăineanu, 1978:302]. Această includere s-a făcut de fapt pe baza aceluiași criteriu pe care l-am folosit și noi în tipologia de față: *rostul călătoriei*. Căci, deși după o analiză să-i spunem topografice, basmul în cauză ar fi intrat în ciclul *ascensiunilor aeriene*, din pricina sensului sau rostului călătoriei a fost încadrat în altă categorie. Acest fapt reprezintă o confirmare – și încă de mare autoritate – a criteriului ales de noi pentru tipologie, în așteptarea finalului cercetării, care, credem noi, va constitui argumentul decisiv.

Ciclurile *ascensiunilor aeriene* și *expunerilor* [Șăineanu, 1978:302 ș. u.] înfățișează diferite versiuni și combinații ale ti-purilor de funcții secundare deja prezentate. De pildă, *Piciul ciobănașul și pomul cel fără căpătâi* [Șăineanu, 1978:306] are ca început o călătorie de *căutare* a fructelor pomului uriaș. Atunci când ciobanul cel mic, Piciu, ajunge pe un alt tărâm, va avea parte și de *sarcini*, pe un câmp al *Ghespeniței*. Distanța între locuința acesteia și câmp – iar mai apoi vie – poate părea mică; am văzut însă că nu mărimea distanței este esențială în basm. Și aici, lungimea drumului este înlocuită de greutatea sarcinilor. O dată sfârșite încercările, se trece la fugă și *metamorfoze*, călătoria devenind una de *izbăvire*.

Altă variantă, cea a *firului de bob*, înfățișează călătoria de *găsire* a unui alt tărâm [Șăineanu, 306-307]. Ea este urmată însă de câteva călătorii de cerere, care pot fi considerate cu greu călătorii inițiatice, intrând cel mult în categoria călătoriilor pretext. Ele fac, de fapt, deschiderea pentru încercarea babei de a deveni Dumnezeiță, încercare ce se sfârșește cu osânda acesteia. Avem aici o călătorie inițiatică *neizbutită*, al cărei rol pilduitor este mai mult decât evident.

În mod oarecum neașteptat, Șăineanu include în tipul *„animale-cumnați”* și basmul în care cumnații sunt Vântul, Bruma și Gerul. Dincolo de orice comentarii pe temă – evident aflate în afara cadrului lucrării noastre – este limpede totuși că în această sub-secțiune a antologiei lui Șăineanu principala călătorie inițiatică este fie cea de *regăsire* a unei rude (soția), fie cea de îndeplinire a unor sarcini (a se vedea și [Șăineanu, 1978:310-311]).

În Ciclul *expunerilor* [Șăineanu, 1978:312 ș. u.], avem două tipuri. Primul este *Andromeda*, în care nu există decât – cel mult! – călătoria *pretext* (prin care apare eroul salvator) și, eventual, călătoria de regăsire a unei persoane pierdute (frumoasa salvată). Al doilea tip este *Danae*, în care se regăsesc mai multe tipuri de călătorie inițiatică, însă toate deja prezentate (călătoria pretext, călătoria de expiere, de regăsire etc.).

O complexitate evidentă a tipurilor de călătorie inițiatică avem și în ciclul *isprăvilor eroice* [Șăineanu, 1978:321 ș. u.]. Dar acolo mai apare și o funcție nouă, amintită oarecum la funcția de *expiere*, dar ca lucrare a acesteia și nu ca funcție în sine. Este vorba despre funcția *de smerire*, pe care o întâlnim în basmele în care eroul pozitiv, cu poziție socială înaltă, este forțat într-un fel sau altul a deveni slugă, sluga sa luându-i locul și încercând să-l piardă prin felurite încercări. Am amintit atunci de cazul biblic al lui Nabucodonosor, dar este departe de a fi singular. Autorul citat glosează: *Făt-Frumos în slujba unui inferior aduce aminte de eroii legendelor grecești, cari muncesc pentru alții. Heracle fu sclavul lui Euristeu, Perseu stete în serviciul regelui Polyctet, Poseidon la Laomedon și Apollon la Admet. Ca și în poveștile noastre, străvestirea* [travestiul] *e numai provizorie și cu atât mai luminos iese la iveală originea superioară a eroului* [Șăineanu, 1978:323].

Îndrăznim a spune că nu este vorba doar de o origine superioară, ci și de o *devenire*, de o actualizare și adâncire a superiorității înnăscute.

În rest, în secțiunea amintită, apar cunoscutele variante ale călătoriilor inițiatice de *găsire* a unui obiect sau ins extraordinar, de *regăsire* a unei persoane, de *îndeplinire a încercărilor* ș. a. m. d.

Ciclul *fecioarei războinice* [Șăineanu, 1978:344 ș. u.] rămâne, din perspectiva tipologiei călătoriei inițiatice, în zona deja delimitată de noi. Aceeași observație o putem face și pentru *cei trei frați*, pentru *cei doi frați*, pentru *animalele recunoscătoare*, pentru *femeia perfidă*, pentru ciclul *incestului*, pentru cel al *mamei vitrege* ș. a. m. d. În toate aceste basme avem de-a face cu felurite prezențe și îmbinări ale tipurilor de călătorie inițiatică deja observate.

O lămurire specială o necesită poate, pentru unii dintre cititori, ciclul *Fatalității* [Șăineanu, 1978:510 ș. u.]. Călătoriile de aici au un caracter deosebit, fiind o fugă de destin, sau în căutarea acestuia. Dar, dincolo de acest motiv epic, tipurile călătoriilor sunt în general cele cunoscute: de *expiere*, de *căutare* a unui obiect extraordinar etc. Mai mult, chiar și fuga în căutarea destinului, sau împotriva lui, intră în tipul amintit, cel al *găsirii rostului*. Și aceeași observație se poate face și pentru „călătoria morții”, despre care am mai vorbit.

(Va urma)

Pr. Drd. Mihai-Andrei ALDEA

[1] Este aici un reflex firesc al țăranului sau ciobanului care știu că greutatea unui drum este dată nu atât de lungimea lui, cât de cele întâlnite pe cale, fie bune, fie rele, fie multe, fie puține.

PE URMELE LUI IOAN IANOLIDE

(urmare din pag. 7)

„Am avut un crez... Așa mi-a spus domnu' Ionel”

Se lasă tăcerea...Bătrânele au cunoscut îndeaproape familia lui Ioan Ianolide. Maica Lixandra povestește din nou: „De ce domnu' Ionel, de ce domnu' Ionel, n-ați semnat, ca să veniți mai repede acasă, cum au mai făcut și alții?” – l-am întrebat. *„Am avut un crez, Lixandră. Dacă aș fi lepădat crezul meu în Dumnezeu, n-aș mai fi fost creștin, n-aș mai fi fost român... Aș fi fost doar o umbră pe fața pământului. O umbră! N-aș mai fi fost Ioan pe care îl vezi acum înaintea ta»*. Așa mi-a spus. La Gherla, erau gratii peste apă cu șerpi pe dedesubt...”. Maica Lixandra tace din nou. Gândurile o poartă departe... Tanti Valica deschide apoi ușa casei în care s-a născut Ioan Ianolide. Casă aproape pustie, în care ne sfiim să pășim. Aflu că *domnu' Ionel* nu a venit chiar des pe-acasă, după eliberarea sa din temniță. Fotografii de familie și tablouri atârnă, uitate de vreme, prin camere goale. Îmi spun că aceasta s-ar putea să fie prima și ultima oară când le văd. Doamna Valica le scoate rând pe rând la lumină, afară, în curte... Le șterge ușor, de păianjeni, cu mâna tremurândă, îndemnându-mă: „Dacă vreți, fotografiați-le, ca *să rămână*”.

Un reper al credinței neamului românesc

Ar fi păcat ca această casă să fie înstrăinată. Chiar mă gândesc, pentru o clipă, în timp ce privesc tablourile și iarba fragedă din curtea lui Ioan Ianolide, că o mănăstire ar putea face aici un mic metoc. Un reper al demnității noastre românești. Dacă ați citit *Întoarcerea la Hristos*, sunt sigur că realizați că nu sunt doar vorbe la întâmplare.

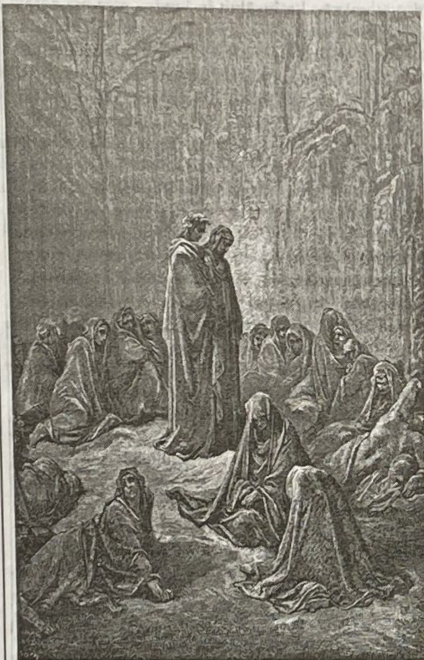
Maica Lixandra privește spre portretul unei femei frumoase, cu privirea demnă: „Ispasie, Ispasie!... Ce-ai mai suferit, cât a fost închis domnu' Ionel!”. „Credincioasă femeie a fost doamna Ispasia! Era din Tecuci, un sat vecin cu al nostru. Respectată de toată lumea și tare miloasă!” – o descrie doamna Valica pe mama lui Ioan Ianolide.

Îmi plec capul tăcut, ascultând vorbele înțelepte ale bătrânelor. Parcă trăiesc un vis. Le mai întreb o dată, pentru a fi sigur: „La Berindei a fost administrator domnul Niculache?” *„La luncă*, mamă, la Berindei. Vara mai mult *la luncă* stătea. Mergea și domnu' Ionel. Și după ce-a venit din pușcărie se mai ducea pe-acolo”.

Chiar mă întrebam, traversând pădurea, în drum spre Dobrotești: Ce m-a atras, când am primit în dar, prima oară, un volum din *Filocalia*, să vin *la luncă*, la liniște? Poate că au fost la mijloc chiar rugăciunile acestui neștiut mărturisitor, înălțate în bezna comunistă, pentru oamenii din locurile sale natale, pe cale să își piardă credința. Îl cunoscuse pe Hristos prin pătimiri inimaginabile în temnițele comuniste, ca și prin neîncetata rugăciune a inimii. Un întreg popor, în acel timp, era purtat spre adâncul rătăcirii. Sunt ferm convins că *Recursul la Ioan Ianolide* este astăzi mai actual decât oricând.

DIVINA COMEDIE A LUI DANTE

ÎN NOUA VERSIUNE ROMÂNEASCĂ A LUI RĂZVAN CODRESCU

PURGATORIUL CÎNTUL XIII

Ajunşi în *al doilea brîu* din Purgatoriu – unde ispăşesc *cei pizmaşi*, rezemaţi de coasta muntelui şi cu ochii cusuţi cu fir de sîrmă, plîngîndu-şi păcatele şi îngînînd rugăciuni de pocăinţă şi iertare – cei doi poeţi zăbovesc mai îndelung cu Sapìa dei Saracini, cea care în viaţă nu-şi onorase numele pe care îl purta (*sapìa* înseamnă „înţeleaptă"), dar se căise în pragul morţii şi avusese şansa să fie pomenită în rugăciunile lui de un om cu viaţă sfîntă, Pier Pettinaio (Petru Pieptănarul). Aceasta, minunîndu-se că Dante era viu, îl roagă ca, o dată întors în lume, s-o vorbească de bine urmaşilor ei din Toscana, despre care are conştiinţa amară că suferă de păcatul îngîmfării (pe care şi Dante şi-l recunoaşte în treacăt), ca unii ce aveau, în Siena, ambiţia deşartă de a achiziţiona micul port Talamon pentru a face concurenţă puterilor maritime, sau de a descoperi ipoteticul rîu subteran Diana. E greu de spus pe cine înţelege Dante prin "amiralii" din versul final.

Eram de-acum la capul scării, unde
se-ncinge peste coaste-a doua oară
muntosul loc ce spală vini imunde.
pe-acolo brînă nouă-l înconjoară,
la fel cu prima, doar c-a ei strînsoare
mai scurt ocol în jurul lui măsoară.
Nici umbre nu-s, nici semn în stei n-apare,
doar mal abrupt şi drum deşert, leit
cu stînca vineţie la culoare.
„De-om sta să întrebăm vreun pîlc ivit,
mă tem că zăbovim prea mult pe cale",
grăi poetul, ca de-un gînd muncit.
Spre soare-apoi dînd ghes privirii sale,
făcu din dreapta punct de sprijin şi
spre stînga faţa şi-o întoarse-agale.
„O, tu, lumină dulce, ce mă ţii
încrezător pe noul drum, condu-ne",
zicea, „cum e mai bine pe aci!
Tu lumea-ntreagă-o scalzi în raze bune:
acestea far se cade să ne fie,
de nu-i alt rost ce-n calea lor s-ar pune".
Cam cît în paşi ar fi pe-aici vreo mie,
în scurtă vreme-acolo-am străbătut,
mînaţi de-o rîvnitoare volnicie;
şi am simţit – dar nu le-am şi văzut –
cum duhuri ne-mbiau în zborul lor
la al iubirii-ospăţ să fi şezut.
Întîia voce ce trecu în zbor
Vinum non habent *cu tărie spuse,*
şi-n urma noastră-o repetă de zor.
Şi pînă cînd întîia voce nu se
stinsese, zise-o alta: „Io-s Oreste",
dar nici aceea frînă-n mers nu-şi puse.
„Ce voci, o, tată", zis-am, „sînt aceste?".
Şi-n timp ce eu cerşeam răspuns, alt glas:
„Iubiţi pe cel care duşman vă este!".
Grăi maestrul: „Cîţi spre pizmă-au tras,
în brîna aceasta-s biciuiţi, drept care
iubirea-i bici ce-i bate pas cu pas.
Iar frîu le e contrara cuvîntare:
pe cît socot, vei auzi-o pînă
să fii ajuns în locul de iertare.
În zare ţintă ochii să-ţi rămînă
şi mult norod vei desluşi pe rînd,
cît se întinde-n lung stîncoasa brînă".
Văzui atunci, mai bine seama luînd,
umbre-mbrăcate-n mantia suferinţii,
cu piatra la culoare aducînd.
Prindeam, de-aproape, vocile căinţii
strigînd: „Te roagă pentru noi, Marie",
şi „Mihail", şi „Petru", şi „toţi sfinţii".
Nu cred ca azi pe lume să mai fie
vreo inimă să nu se-nmoaie toată
de ce-mi fu dat să văd pe urmă mie!
Căci cînd aproape-am fost încît să poată
să vadă ochii-mi starea lor cumplită,
de lacrimi grele se umplură-ndată.
În sac părînd făptura lor muncită,
unul pe altul se aveau proptea
şi-ntreaga gloată sta de stînci proptită.
La fel cei orbi şi-aproape goi sadea
cerşesc la zile mari pomeni şi mile,
cu frunţi buluc plecate-n temenea,
spre-a da imbold pornirilor gentile
nu doar prin glas, ci chiar prin chipul lor,
ce-i bun părtaş al vorbelor umile.
Şi cum din soare orbii n-au vreun spor,
nici peste cei de-acolo vreo lumină
nu se coboară-n chip mîngîietor,
căci fir de sîrmă pleoapa să le-o ţină
închisă, ca la şoimul ne-mblînzit,
aveau toţi cei purtînd a pizmei vină.
Mi se părea, în mers, că-i necinstit
ca eu să-i văd, iar ei să nu mă vadă,
şi spre-al meu sfetnic bun m-am răsucit.
El îmi ghici a cugetului sfadă
şi fără să-l întreb anume-mi zise:
„Le fii şi-n grai, dar scurt şi clar, iscoadă".
Virgil mergea pe partea unde mi se
putea-ntîmpla să mă răstorn la vale,
căci malu-n jur nicicum nu se-ngrădise;
iară pe partea dimpotrivă-n cale
mi se-nşirau pioase umbre pline,
în ochii lor cusuţi, de plîns şi jale.
Spre ele-ntors: „O, voi, ce ştiţi prea bine,
că veţi vedea lumina-nălţătoare",
zisei atunci, „ce dorul treaz vi-l ţine,
ajungă haru-a curăţi atare
al vostru cuget, ca prin el să fie
a minţii undă lesne curgătoare;
ci spuneţi-mi, căci drag a şti mi-e mie,
de-i printre voi vreun suflet de latin,
cui poate i-aş aduce bucurie!".
„O, frate-al meu, de fapt cu toţii ţin
de o cetate una; vrei a spune:
ce-n viaţă fu-n Italia pelerin".
Aceasta mai din sus păru să-mi sune
de locul unde sta făptura mea,
drept care-am mers în calea vorbei bune.
O umbră printre altele părea
în aşteptare: cui se-ntreabă „Cum?",
ca orbii-n sus bărbia şi-o ţinea.
„Duh care chin", zisei, „înduri în drum,
de ţu-mi dăduşi răspuns mai înainte,
de unde eşti şi cine zi-mi acum!".
„Sieneză fui", grăi, „şi-n trista ginte
muncită-aci îmi spăl nevrednicia,
cerşind cu lacrimi mila voii sfinte.
Deşi pe nume mi s-a zis Sapìa,
minte n-avui, în relele străine,
nu-n propriul bine, aflîndu-mi bucuria.
Şi ca să ştii că nu te-nşel pe tine,
auzi şi vezi dacă n-am fost smintită,
cînd prinse-al vieţii drum să mi se-ncline.
În lupta lîngă Colle-avan pornită,
în care-ai mei duşmanii-şi înfruntară,
cerşii la Cer ce-a vrut să şi trimită.
Bătuţi ai mei şi puşi pe fugă-amară,
văzîndu-le cumplita risipire,
m-am bucurat de ea din cale-afară,
încît, sfidînd pe Domnul din privire,
strigai în sus: «Nu mă mai tem de tine!»,
ca mierla cînd se-nmoaie-a iernii fire.
Vrui să mă-mpac, simţind că moartea vine,
cu Dumnezeu; dar pocăinţa toată
n-ar fi plătit ce datoram, de mine
de n-amintea în ruga lui curată
Pier Pettinaio, ce-ndurări cereşti
îmi mijloci cu mila lui bogată.
Dar tu, ce-ntrebi de noi, au cine eşti,
umblînd cu slobozi ochi, pe cît îmi pare,
şi respirînd în vreme ce vorbeşti?".
„Şi eu", zisei, „a ochilor cătare
voi pierde-o aci, dar vreme mai puţină,
căci pizma-n ei n-a fost nici ea prea mare.
Mă paşte frica de o altă vină,
ce mai în jos amarnic se plăteşte,
şi simt deja povara ei deplină".
Iar ea: „Ce călăuză te-nsoţeşte
aici la noi, de să te-ntorci mai speri?".
„Acesta",-am zis, „ce stă şi nu grăieşte.
Şi viu să ştii că sînt şi poţi să-mi ceri
şi pentru tine, duh ales, de vrei,
să-mi pun la lucru bietele puteri".
„O, cîte-aud sînt noi şi-mi dau temei",
grăi, „să cred că Domnul drag te are;
fii bun ca-n rugi şi partea mea s-o iei.
Şi te implor, pe ce rîvneşti mai tare,
de-ai să mai calci vreodată prin Toscana,
fă-mă-alor mei vestită cu onoare.
Îi afli lesne printre cei cu vana
nădejde-n Talamon, ce-i va costa
mai mult decît cea de-a găsi Diana;
dar amiralii-or pierde mai ceva!".

(În numărul viitor: Cîntul XIV)

SUFLETUL ROMÂNESC ÎNTRE RĂSĂRIT ŞI APUS

„ÎNTR-O CIVILIZAŢIE TRADIŢIONALĂ E APROAPE DE NECONCEPUT SĂ AIBĂ CINEVA PRETENŢIA DE A-ŞI REVENDICA PROPRIETATEA ASUPRA UNEI IDEI, IAR DACĂ O FACE, ÎŞI PIERDE ORICE CREDIT ŞI ORICE AUTORITATE, FIINDCĂ IDEEA RESPECTIVĂ SE VA REDUCE LA UN SOI DE FANTEZIE FĂRĂ IMPORTANŢĂ REALĂ. DACĂ O IDEE E ADEVĂRATĂ, EA APARŢINE CELOR CAPABILI S-O ÎNŢELEAGĂ; DACĂ E FALSĂ, NU E NICI UN MERIT S-O FI INVENTAT. O IDEE ADEVĂRATĂ NU POATE FI *NOUĂ*, PENTRU CĂ ADEVĂRUL NU E UN PRODUS AL SPIRITULUI UMAN, CI EXISTĂ INDEPENDENT DE NOI. NOI TREBUIE DOAR SĂ-L CUNOAŞTEM..." (RENÉ GUÉNON)

III. RECURS LA *QABBALA*

(Urmare din numărul trecut)

OPOZIŢIA INTERIOR-EXTERIOR, MASCULIN-FEMININ. A fi bărbat înseamnă a-şi cunoaşte slăbiciunea şi a deveni sămânţă, spre a coborî într-un nou pământ inferior şi a face să încolţească acolo o nouă lumină mai mare. În aceasta constă înţelepciunea. Stânga divină e dominată de sefira *Binah*, Inteligenţa. Ea corespunde la nivelul corpului uman stângii ontologice şi feminine; la nivelul Pomului Cunoaşterii, părţii *Ra*, parte încă neîmplinită, încă-ne-lumină, parte a întunericului. Numele, care ţine de Yahve şi e simbolizat de litera *Yod*, se află ascuns în străfundurile Întunericului din noi. În fiecare dintre noi, femininul este Forţă riguroasă, ea e receptivă la penetrarea masculină şi se află în aşteptarea acestei penetrări a intuiţiei intelectuale. Deţinătoare a Numelui, ea e deci şi Forţă şi Cunoaştere totală. Ea e Inteligenţa, *Binah*, care, penetrată, va *construi* Fiul (*Ben*), dimensiune a lui *Yod*, a lui Yahve. În profunzime, Inteligenţa nu e decât deschidere plină de iubire, distribuind energiile lui Yahve pe măsură ce acela care aparţine înţelepciunii divine şi îşi cunoaşte slăbiciunea şi ignoranţa pătrunde în cerurile sale interioare. Aceasta este ordinea ontologică.

Drama căderii a tulburat însă ordinea ontologică. La Omul-în-haină-de-piele, care suntem toţi, emisfera cerebrală dreaptă, ce corespunde Înţelepciunii, trimite informaţiile părţii stângi, iar femininul, care e ontologic forţă profundă, devine Îndurare feminizată, adică afectivitate emoţională. Slava ontologică divină cedează locul victoriilor exterioare, Puterii vanitoase. Emisfera cerebrală stângă, ce corespunde inteligenţei, îşi trimite informaţiile părţii drepte a corpului, iar masculinul, care e ontologic îndurare, deoarece e inconştient de slăbiciunea sa, devine forţă exterioară, forţă fizică, forţa de competiţie ce striveşte şi nu investeşte decât în cucerirea lumii exterioare. Dezvoltarea emisferei stângi se datorează investirii întregii Inteligenţe în cucerirea lumii exterioare. E masculinizarea Inteligenţei, sau a femininului. Între timp Înţelepciunea e feminizată, negând orice slăbiciune. Astfel, ceea ce se întâmplă în interiorul nostru se manifestă în exterior după Legea omologiei, ce este sus e şi jos. Mişcarea feministă, dorinţa de putere a femeii moderne e expresia acestui fenomen mai întâi spiritual. De cealaltă parte, homosexualitatea e expresia feminizării Înţelepciunii, care nu mai penetrează femininul. E drama neîmplinirii, drama încremenirii în „6", în lumea căderii.

Drama omenirii se petrece la nivelul triunghiului inferior *Netzah*, *Hod*, *Yesod*, al Arborelui Cunoaşterii. Tradiţia propune o schimbare de *Weltanshauung*, de viziune asupra existenţei, prin investirea energiilor acestui etaj, măcar parţial, la nivel superior. Formula patristică *Dă-ţi sufletul ca să primeşti duhul* exprimă sintetic această invitaţie la trăirea unor realităţi mai înalte şi mai profunde din noi înşine. Absolutizarea energiilor acestui etaj îl încremeneşte însă pe om în starea de cădere. Botezul înseamnă această trecere prin *Poarta Oamenilor*, dar ea nu e definitivă şi presupune schimbarea viziunii noastre asupra vieţii. Altfel revenim la situaţia anterioară, cum s-a şi întâmplat de câteva sute de ani, acolo unde criza spirituală a Apusului şi-a pus amprenta.

Am înţeles şi mai bine acest proces când am citit o lucrare a Sf. Clement Alexandrinul [1]. Referindu-se la gnoza valentinianului Theodot, arată că ei împărţeau oamenii în trei categorii: *Hylicii* (cei exclusiv trupeşti), *Psyhicii* (ce-şi trăiesc exclusiv existenţa la nivelul sufletului – *Psyhe*, triunghiul inferior) şi *Pneumaticii* (cei care trăiesc la nivelul Duhului – *Pneuma*). Gnosticii greşesc atunci când cred că oamenii trăiesc aşa datorită apartenenţei definitive la un tip anume, pentru totdeauna. Cele trei tipuri sunt însă trei nivele ale fiinţei noastre şi oricine le poate experimenta. Nu e nimic fatal în asta. E adevărat, însă, că există etape ale vieţii când în noi predomină un etaj al fiinţei noastre. În copilărie suntem predominant Hylici, sau – cum spunea Hegel – tânărul până la adolescenţă e mai apropiat de natura sa trupească. De la adolescenţă la maturitate suntem Psyhici şi la bătrâneţe ar trebui să fim pneumatici. Dar asta presupune integrarea într-o tradiţie autentică şi o schimbare de viziune asupra existenţei.

Clement îi numeşte pe Psyhici *stângaci*, în ei predominând partea stângă, adică partea neîmplinită, axa *Binah* (Inteligenţa), *Din* (Legea), *Hod* (Gândirea, Gloria). *Binah* este gândirea divină orientată spre lume, spre manifestare, Din – Legea morală vechitestamentară, iar Hod – raţiunea. Psyhicii nu trec de Poarta Oamenilor, rămânând la o înţelepciune omenească, lumească, dialectică.

Apusul e predominant Psyhic, având aceste caracteristici. Această idee mi-a fost întărită de o remarcă a lui Theodot, că cele două tipuri umane au percepţii diferite asupra lui Iisus Hristos. Psyhicii, stângacii, Îl cunosc numai ca născut şi pătimitor, iar pneumaticii, dreptacii, îl recunosc după aspectul spiritual, ca născut din *Pneuma* (Duhul Sfânt) şi Fecioară. Dacă studiem cele două tradiţii, occidentală şi orientală, observăm că misticul occidental Îl contemplă pe Hristos suferind şi murind pe cruce, cunoscând în carnea sa stigmatele. El poartă pe propriul său corp semnul rănilor pe care le contemplă în persoana lui Hristos. Aşa s-a întâmplat cu Francisc din Assisi, cu Tereza din Avila, iar în zilele noastre cu Therese Neumann, cu Padre Pio şi mulţi alţii. Annick de Souzenelle observa că acest fenomen e străin tradiţiei creştine păstrate în Orient.

Obiectul contemplaţiei misticilor orientali este imaginea lui Hristos în Slavă. Iconografia ortodoxă preferă ca motive de contemplaţie *Schimbarea la Faţă*, *Învierea* şi *Înălţarea*. Adică atunci când Hristos Îşi revelează natura divină. Hristos a înviat învingând moartea şi a îmbrăcat pe Omul cosmic în corpul Său de Lumină. Transfigurarea e un fenomen întâlnit frecvent în Răsărit, mai ales la isihaşti. Motovilov, discipolul Sf. Serafim din Sarov, povesteşte cum învăţătorul său l-a învăluit în lumina care era corpul său. Experienţele *pneumatice* sunt mult mai rare în Apus din pricina condiţiilor la care m-am mai referit. Am găsit câteva observaţii asemănătoare celor menţionate anterior în lucrările Terezei din Avila [2], cu deosebire în *Castelul interior*. Lucrarea are şapte capitole, fiecare fiind dedicat câte unui rând de locuinţe din castel, adică din fiinţa noastră interioară: sufletul şi spiritul. Cele şapte rânduri de locuinţe se află într-o corespondenţă perfectă cu cele şapte *sophirot* ce formează *Mica Faţă Divină*, în ordine ascendentă de la *Malkut* la *Hesed*. La o observaţie mai atentă, putem vedea caracteristicile fiecărui *sophirot* în capitolul dedicat lui. Întreaga lucrare este o invitaţie la interiorizare şi rugăciune.

Pe mine m-a surprins capitolul al cincilea, ce corespunde aefirei *Tipheret*. Se arată că, o dată ajunsă aici, jivinele (gânduri rele, hule) care amăresc sufletul nu mai pot pătrunde. Ne aflăm deja la nivelul Pneumei din noi înşine, unde toate aceste ispite nu mai ajung. În această stare sufletul e adormit faţă de toate cele lumeşti şi faţă de noi înşine, suspendarea gândului nefiind făcută cu efort, ci de la sine. Se arată şi cauza acestei stări, şi anume inexistenţa unor stări psihice precum judecata, imaginaţia sau memoria. La acest nivel începe unirea cu Dumnezeu, unde Diavolul nu mai poate pătrunde, deoarece Domnul e atât de unit şi apropiat de esenţa sufletului. Diavolul nu ne mai înţelege gândul nostru, căci Domnul nu lasă în suflet nici măcar gândul.

Sf. Tereza adaugă aici şi câteva lucruri lămuritoare pentru scopul urmărit până acum. Ea spune că, o dată ajunşi aici, trebuie să încetăm a mai căuta raţiuni în toate acestea. Aici înţelegerea nu mai ajunge să înţeleagă ceva. Şi continuă cu un citat din *Cântarea Cântărilor*, privitor la ce spune Soţia: *M-a dus regele în casa vinului*. Prin acest citat încerca să ne arate că Soţia nu poate ajunge singură, ci e dusă acolo de Soţul divin. Or, *Cântarea Cântărilor* este cel mai frumos poem al iubirii divino-umane, al întâlnirii dintre Dumnezeu şi om în sefira *Tipheret*, în inima cosmică, în soarele interior. Proorocul Ieremia cere circumcizia *inimii*: „Tăiaţi-vă împrejur inimile!", ca şi Sf. Ap. Pavel mai târziu, cerându-le oamenilor să renunţe la dragostea emoţională şi sentimentală, lipsită de orice înţelegere divină. Abia cel ajuns la dragostea divină intră în dimensiunea de Soţie. Doar ea poate măsura dragostea lui Hristos.

În ultimul capitol, dedicat sephirei *Hesed*, Tereza din Avila arată cum vede diferenţa dintre spirit şi suflet, că deşi ele formează o unitate, între ele există o diferenţă, o împărţire delicată, acţionând diferit unul de celălalt. La acel nivel sufletul nu mai pare împărţit, întrucât el este unificat, integrat de Duh cu putere de sus. Mai compară între cele două părţi cu Maria şi Marta. Prima, ca şi Pneuma, se bucură de linişte după bunul ei plac, în timp ce Marta rămâne chinuită de muncile şi negoţurile istovitoare, care o împiedică să-i ţină tovărăşie. E asemănătoare această distincţie cu cea din *Mandukya-Upanishad*, care compară *atman* şi *jiva-atman* cu două păsări, dintre care una mănâncă fructul pomului, iar alta nu-l mănâncă. *Jiva-atman* e ataşat vieţii, grijilor zilnice, pe când *atman* participă la realitatea absolută. Dar dacă omul descoperă în sine Duhul şi trăieşte la nivelul lui, întreaga sa fiinţă împrumută caracteristicile acestuia. Adică sufletul şi trupul se îndumnezeiesc, se pneumatizează. Când omul ajunge la nivelul sefirei

(urmare în pag. 14)

Viorel ROŞCA

[1] Clement Alexandrinul , *Gnoza şi gnosticii*, Ed. Paideia, 1999, pp. 27-67.

[2] Sf. Tereza din Avila, *Castelul interior*, Ed. Ars Longa, 1995.

JULIUS EVOLA

TAINA DECADENȚEI

Oricine a ajuns să respingă mitul raționalist al „progresului” și interpretarea istoriei ca neabătuta dezvoltare pozitivă a omenirii se va fi lăsat atras treptat către o viziune asupra lumii care este comună tuturor marilor culturi tradiționale și pentru care problema centrală este tocmai înțelegerea procesului de degenerare, de lentă ocultare până la completa anihilare a lumii precedente. Pe măsură ce pătrundem pe calea unei atare interpretări, vom avea de dezlegat diferite probleme, între care poate cea mai importantă este tocmai TAINA DECADENȚEI.

În sensul ei prim, această chestiune nu e nicidecum nouă. Admirăm magnificele rămășițe ale unor culturi străvechi, în ciuda faptului că, uneori, nu cunoaștem nici măcar numele popoarelor care le-au creat. Măreția și puterea pe care ne-o transmit aceste relicve fragmentare sunt aproape nepământești. Dacă ne întrebăm CUM anume dispar culturile, sesizăm imediat insuficiența tuturor explicațiilor ce au încercat să elucideze problema.

Îi putem mulțumi Contelui de Gobineau pentru că a rezumat foarte bine chestiunea în discuție și a demontat cu inteligență principalele ipoteze avansate pentru a o soluționa. Dacă teoria sa întemeiată pe concepții rasiale și pe puritatea rasială e adevărată într-o mare măsură, ea trebuie completată cu câteva observații care țin de o realitate superioară. Căci au existat multe cazuri când o cultură s-a prăbușit chiar dacă rămasese pură din punct de vedere rasial, precum acele grupuri care au dispărut treptat, în ciuda faptului că erau total izolate de alte rase. Un exemplu la îndemână este cel al suedezilor și al olandezilor. Dispoziția eroică și conștiința propriei lor identități rasiale, ambele atât de vii, odinioară, sunt azi de negăsit, deși condiția rasială a acestor popoare nu s-a schimbat deloc în ultimele două veacuri. Alte culturi mari par a se fi „mumificat”. Ele sunt de multă vreme moarte lăuntric, putând fi doborâte cu un bobârnac. Așa s-a întâmplat cu vechiul Peru, acel mare imperiu solar care a fost nimicit de câțiva aventurieri proveniți din pegra Europei.

Dacă dorim să dezlegăm taina decadenței folosind exclusiv argumentele gândirii tradiționale, rezolvarea problemei va deveni încă mai dificilă. Problematică este însăși împărțirea culturilor în două tipuri principale. Pe de-o parte, avem culturile tradiționale, al căror principiu fondator este identic și imuabil, în ciuda tuturor diferențelor de suprafață. Axul central al acestor culturi și punctul culminant al ierarhiilor lor îl constituie puterile și acțiunile supra-individuale, care servesc la in-formarea și justifică realitățile aflate pe planul pur omenesc, temporal, supus devenirii și istoriei. Pe de altă parte, avem „cultura modernă” – de fapt, anti-tradiția – care se irosește complet în construcția planului pur uman, a condițiilor mundane de existență, și în dezvoltarea lor extremă, fiind în căutarea unei vieți pe de-a-ntregul detașate de realitățile „tărâmului superior”.

Chiar de la începuturile modernității, întreaga istorie este o continuă degenerescență, arătând declinul universal al culturilor de tip tradițional și afirmarea hotărâtă și violentă a unei noi civilizații universale de tip „modern”.

De aici provine o dublă problemă.

Mai întâi, cum a fost posibil să se întâmple așa ceva? Întrega doctrină a evoluției este subminată de o eroare logică: este imosibil ca superiorul să se ivească din inferior, iar mai multul din mai puțin. Dar nu întâlnim, oare, aceeași dificultate când dorim a explica lucrurile prin doctrina involuției? Cum e cu putință ca superiorul să decadă? Dacă ne-am putea mulțumi cu niște simple analogii, am rezolva ușor problema. Omul sănătos se poate îmbolnăvi, omul virtuos poate să cadă pradă viciilor. Iată o lege naturală pe care toată lumea o consideră de la sine înțeleasă: orice ființă vie începe prin a se naște, apoi crește și prinde puteri, pentru ca, o dată cu vârsta, să slăbească și să se devină tot mai vulnerabilă. Dar, chiar dacă admitem că asemenea analogii au legătură cu problema discutată mai sus, ele rămân doar niște afirmații care nu explică nimic.

În al doilea rând, aici nu e vorba să explicăm numai posibilitatea ca o anume cultură să degenereze, dar și aceea ca declinul unei culturi să treacă și la alte popoare, antrenându-le pe panta decadenței. Așadar, va trebui să explicăm nu doar modul în care s-a prăbușit vechea civilizație occidentală, dar și cum a fost posibil ca „modernitatea” să cucerească practic întreaga lume, cum de a avut puterea să devieze atâtea popoare păstrătoare ale unor culturi cât se poate de diverse și să se impună chiar și acolo unde state de tip tradițional păreau a fi viabile (să ne amintim de soarta Asiei ariene).

Ar fi superficial să spunem că e vorba numai despre o cucerire materială și economică. Mai întâi, o țară cucerită la nivel material este supusă, pe termen lung, și unor influențe de ordin mai înalt, care țin de tipologia culturală a cuceritorului. Putem afirma că dominația europeană pe plan politic a semănat peste tot germenii „europenizării”, premizele gândirii „moderne”, raționaliste, anti-tradiționale și individualiste. În al doilea rând, concepția tradițională asupra culturii și statului este de tip ierarhic, nu dualist. Reprezentanții ei nu pot subscrie decât cu mari rezerve la principii precum „Dați Cezarului ce este al Cezarului” și „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta”. Pentru noi, „Tradiția” este tocmai prezența victorioasă și creatoare a ceea ce „nu e din această lume”; cu alte cuvinte, prezența Spiritului, înțeles ca o putere care depășește planul uman sau material.

Orice viziune autentic tradițională asupra vieții se întemeiază pe această idee. Iată de ce nu ne putem permite a vorbi cu dispreț despre cuceririle care se întâmplă „doar” pe plan material. Dimpotrivă: o cucerire în plan material este, dacă nu semnul unei victorii spirituale, măcar acela al slăbiciunii, sau al unui „reflux” spiritual în sânul culturilor care sunt cucerite și își pierd independența. Pretutindeni unde Spiritul – în accepținea sa de putere superioară – a fost cu adevărat prezent, el nu a dus lipsă de mijloace – fie acestea vizibile sau nu – pentru a rezista în fața superiorității tehnice și materiale a adversarului. Dacă nu s-a întâmplat așa, trebuie să admitem că decadența era ascunsă chiar în spatele fațadei cu aparențe tradiționale a fiecărui popor cucerit de către lumea „modernă”. Singurul „privilegiu” al Occidentului este de a fi fost spațiul în care criza universală a luat formele cele mai acute, iar procesul decăderii a sfârșit prin a da o lovitură fatală unor popoare mai puțin „avansate”, dar unde, oricum, tradiția își pierduse deja forța originară, așa încât ele nu au fost capabile să se apere în fața unui asalt din exterior.

O dată cu aceste considerente, ne vom întoarce la primul aspect al problemei noastre, trebuind să explicăm semnificația și posibilitatea decadenței, fără a face referire la alte împrejurări.

În acest scop, trebuie să limpezim o chestiune: e eronat să presupunem că ierarhia lumii tradiționale se întemeiază pe tirania claselor de sus. Aceasta e doar o concepție „modernă”, complet străină modului tradițional de gândire. Doctrina tradițională concepe acțiunea spirituală drept o „acțiune fără act”. Ea vorbește, de asemenea, despre „motorul imobil”, strâns legat de simbolismul „polului”, axă imuabilă în jurul căreia ia naștere orice mișcare ordonată (am arătat altundeva că aceasta este semnificația svasticei, „crucea arctică”). Doctrina tradițională a pus mereu accentul pe spiritualitatea „olimpiană”, amintind despre veritabila autoritate pe care o implică și modalitatea ei directă de a acționa asupra subordonaților, nu prin violență, ci prin simplă „prezență”. Tradiția recurge la comparația cu un magnet, iar, după cum vom vedea, cheia problemei noastre este tocmai aici.

Ar fi cu totul ridicol și absurd să ne închipuim că veritabilii purtători ai Spiritului sau ai Tradiției făceau eforturi pentru a-și supune poporul, astfel încât fiecare să-și ocupe locul într-o ierarhie prestabilită, că ar fi „condus” oamenii, sau că ar fi avut vreun interes personal în crearea și menținerea unor relații de tip ierarhic grație cărora și-ar fi asigurat rolul de conducători. De fapt, supușii au RECUNOSCUT ierarhia ca temei autentic al oricărei societăți tradiționale. Nu superiorul are nevoie de inferior, ci invers. Esența ierarhiei rezidă în faptul că o anume realitate este actualizată în câteva persoane, în vreme ce, pentru restul poporului, ea este prezentă doar ca un ideal, o premoniție, o strădanie vagă. Este inevitabil ca aceștia din urmă să fie atrași de cei din prima categorie, recunoscuți drept conducători. Dacă de aici se naște o relație de subordonare, ea nu va fi față de un principiu străin, ci față de propria lor identitate autentică (*to their own true „self”*). Doar așa pot fi cu adevărat explicate, pe de-o parte, disponibilitatea pentru sacrificiul de sine, eroismul, loialitatea, iar, pe de altă parte, prestigiul, autoritatea, și calmul cu care conducătorul tradițional își exercită puterea – complet inaccesibile tiranilor, oricât de bine „blindați” ar fi aceștia.

Iată că am soluționat atât problema decadenței în genere, cât și pe aceea a posibilității ca o anume ierarhie să se prăbușească. Nu am auzit de atâtea ori că succesul unei revoluții denotă slăbiciunea și decadența vechilor conducători? Însă o asemenea viziune parțială nu ne poate mulțumi. Ea ar fi adevărată în cazul unor câini turbați, care, la un moment dat, scapă, brusc, de sub control, dovedind că stăpânul care-i ținea în lesă a slăbit și nu mai are putere asupra lor. Dar, așa cum am explicat mai sus, lucrurile se întâmplă cu totul altfel într-o ierarhie tradițională. Ea poate intra în declin și poate fi răsturnată doar în clipa când individul degenerează, folosindu-și libertatea funciară pentru a nega Spiritul, pentru a refuza orice referință superioară și pentru a trăi „doar pentru sine însuși”. Atunci, legăturile sunt în mod fatal rupte, iar tensiunea de ordin metafizic ce garantează unitatea organismului tradițional este slăbită, energiile individuale încep să-și iasă din rost, iar, în cele din urmă, acționează haotic. Vârfurile rămân, desigur, pure și inviolabile, dar restul – care, în fond, depinde de ele – formează acum o avalanșă, o masă ce și-a pierdut echilibrul și se află în cădere liberă, la început imperceptibilă, dar accelerând treptat către vaile cele mai adânci. Acesta este secretul decadenței și al revoluției. Europeanul a început prin a ucide ierarhia ÎN SINE ÎNSUȘI, extirpându-și acele posibilități lăuntrice care formau temelia ordinii, ce va fi apoi distrusă și în exterior.

Potrivit religiei creștine, Căderea Omului și Revolta Îngerilor sunt atribuite liberului arbitru. E vorba tot despre înspăimântătorul potențial al omului de a-și folosi libertatea pentru a distruge spiritualitatea și de a interzice accesul la orice i-ar asigura o valoare supra-naturală. În spatele celor mai variate forme de gândire și acțiune anti-tradițională, individualistă, umanistă – pe scurt, „modernă” – se află o decizie de ordin *metafizic*. Această decizie este singura cauză pozitivă și decisivă care a dus la decadență și la distrugerea Tradiției.

Doar astfel vom înțelege cu adevărat sensul acelor legende despre conducători misterioși care există „dintotdeauna” și nu au murit niciodată (umbre ale Împăratului adormit de sub muntele Kyffhaeuser!). Asemenea conducători pot fi redescoperiți numai în clipa când cineva este împlinit din punct de vedere spiritual și a trezit în sine o calitate comparabilă cu însușirea metalului care SIMTE instantaneu „magnetul”, se orientează și se mișcă neabătut spre el. Pentru moment, ne vom rezuma la această aluzie. O analiză exhaustivă a legendelor de acest gen, care provin din cele mai vechi surse ariene, ar depăși cu mult intențiile acestui eseu. Ne vom opri, poate, cu altă ocazie asupra tainei care face posibilă reconstrucția, asupra „magiei” capabile să restaureze legătura dintre masele decăzute și piscurile care există încă, imuabile, solitare și nevăzute, acolo, sus...

Traducere de
Marian STAN

DETERMINISMUL GNOSTIC RECONSIDERAT *(III)

Winrich Alfred Löhr

(Urmare din numărul trecut)

3. CONCLUZIE

Observațiile noastre sugerează faptul că acest clișeu al determinismului gnostic face parte dintr-o tradiție ereziologică distinctă, care a fost inaugurată/creată de Irineu, dezvoltată de Clement și perfecționată de Origen. Știm că Clement l-a citit pe Irineu; Alain le Boulluec a sugerat faptul că Origen a fost influențat de Irineu **[1]**; însă Origen îl știa tot atât de bine și pe Clement **[2]**.

În acest context, este interesant de observat faptul că filozoful Plotin nu face referire la nici un tip de „determinism gnostic" atunci când își critică adversarii săi gnostici **[3]**.

În plus, Iustin Martirul, predecesorul ereziolog mai important al lui Irineu **[4]**, probabil că a ignorat acuzația exactă de determinism gnostic. Dar și Hipolit al Romei, care l-a cunoscut și a plagiat opera lui Irineu, nu pare să fi acordat o atenție prea mare acestui clișeu ereziologic particular **[5]**.

Inițial, Irineu a folosit acuzația de determinism gnostic numai în privința modelului valentinian de istorie a mântuirii. Critica radicală a acestui episcop a pus în discuție întregul cadru al eshatologiei valentiniene.

În timp ce valentinienii încercau să descrie evenimentele morale ale istoriei mântuirii cel puțin parțial în categorii naturaliste, Irineu a postulat o contradicție precisă între categoria fizică și cea morală **[6]**. În plus, Irineu a insistat asupra faptului că istoria mântuirii are un țel mai înalt decât întoarcerea finală a substanțelor primare în pozițiile lor originare. Istoria mântuirii înseamnă mai degrabă activitatea creatoare neîntreruptă a lui Dumnezeu care în cele din urmă va face ca trupul stricăcios să fie nestricăcios.

Însă, acesta este exact punctul în care trebuie să fim foarte atenți: valentinienii puteau foarte bine să fie de acord cu Irineu asupra faptului că „istoria mântuirii" este un proces de creație continuă și că sfârșitul este mai important decât începutul. Elementul pneumatic este format și educat; psihicii care sunt buni dobândesc elementul pneumatic **[7]**.

Clement Alexandrinul și Origen au transformat într-un clișeu ereziologic exact critica anti-valentiniană a ilustrului lor predecesor; făcând acest lucru, ei au dezvoltat indicii date de însuși Irineu. Însă cei doi teologi alexandrini au schimbat cu subtilitate accentul teologic și și-au îndreptat atenția mai degrabă asupra pedagogiei sufletului decât asupra mântuirii cărnii. Aceștia au susținut că toate sufletele/făpturile raționale au aceeași substanță.

Astfel, au putut să apere atât moralitatea și umanitatea ființelor umane, cât și grija pedagogică mântuitoare plină de dragoste și dreptate a lui Dumnezeu pentru făpturile sale. Poziția lor ereziologică i-a făcut să adopte o atitudine sinergică – însă este un sinergism foarte complex care merită o atenție serioasă chiar și din partea acelor tabere teologice care în mod normal s-ar simți mult mai în largul lor cu concepțiile lui Augustin.

Dacă avem dreptate în aceste observații și concluzii, am putea formula acum mult mai bine întrebarea care stă la baza acuzației de „determinism gnostic" a ereziologilor timpurii: Care este sensul și impactul exact al limbajului naturalist folosit (de pildă) de către valentinieni în descrierea versiunii lor a „istoriei mântuirii"? Iar în spatele acestei probleme poate fi sesizată o altă problemă și mai adâncă: *Cum poți descrie drama istoriei mântuirii prin chiar limbajul pe care îl folosești fără a presupune nici un fel de determinism?*

Traducere de Alexandru ANGHEL

* Articol publicat în *Vigilae Christianae*, 46 (1992), E. J. Brill, Leiden. *[N. tr.]*

[4] *Cf.* A. Le Boulluec, „La place de la polémique antignostique d'Irénée dans le Peri Archon", în *Origeniana* (*Quaderni di Vetera Christianorum* 12), Bari, 1975, pp. 47-61; *idem*, „Y a-t-il des traces de la polémique antignostique d'Irénée dans le *Peri archon* d'Origène", în *Gnosis and Gnosticism*, ed. M. Krause (NHS 8), Leiden, 1977, pp. 138-147.

[2] *Cf.*, de ex., H. Chadwick în Prefața la traducerea sa la Origen, *Cels.*, Cambridge, ed. a II-a, 1965, IX.

[3] Însă, *cf.* A. Dihle, *The Theory of Will...*, p. 154, care pare să identifice la Plotin acuzația de determinism gnostic, *En.* II.9.14 (din nefericire, nu am putut să examinăm trimierea făcută de Dihle la Simplicius, p. 70 Dübner, fiindcă ediția lui Dübner nu pare a fi disponibilă în Bonn; Dihle mai face trimitere și la Tertulian, *Adv. Marcionem* II.5-9 – însă Tertulian l-a cunoscut pe Irineu). *Cf.* și K. Alt, *Philosophie gegen Gnosis. Plotins Polemik in seiner Schrift II 9* (Akademie der Wissenschaften und Literatur/Abhandlungen der Geistes- und Sozialwissenschaftlichen Klasse, Jg. 1990/Nr. 7), Mainz, 1990, p. 48 (n. 148); 64 (n. 195).

[4] *Cf.* A. Le Boulluec, *La notion...*, pp. 36-91.

[5] În această privință este important de observat că secțiunea valentiniană din *Philosophumena* lui Hipolit nu se subscrie tipului de eshatologie pe care îl cunoaștem din versiunea paralelă a lui Irineu (*Haer.* I.7.1 *sq.*): Nu există nici un scenariu escatologic care să descrie întoarcerea substanțelor/elementelor pneumatice, psihice și hilice la diferitele lor poziții și, în consecință, expresia cheie *physei sōzomenon* nu apare, *cf.* Hipolit Romanul, *Haer.*, VI.36 (Marcovich, 250-1).

[6] Însă, *cf.* Clement Alexandrinul, *Str.* III.63.4 (Stählin-Früchtel-Treu, II 225.12 *sqq.*).

[7] *Cf.* Irineu, *Haer.* I.7.5.

SUFLETUL ROMÂNESC ÎNTRE RĂSĂRIT ȘI APUS

(continuare din pag. 12)

Hesed (Îndurarea, Harul), se găsește în fața Porții Zeilor prin care a trecut, în istoric, doar Iisus Hristos, acolo unde vin El, Tatăl și Sfântul Duh să locuiască împreună cu sufletul care-L iubește și care-I păzește poruncile.

Opera sfintei carmelite se aseamănă mai mult cu scrierile isihaștilor decât cu cele ale filozofilor-teologi apuseni, care trăiesc prin dialectica lor la nivelul triunghiului *Netzah-Hod-Yesod*. La acest nivel apar și cele trei ispite cu care a fost ispitit Domnul de către Diavol, după postul de 40 de zile în pustie. Redăm episodul așa cum apare în *Evanghelia după Matei* (4, 1-10): *„Atunci Iisus a fost dus de duhul în pustiu, ca să fie ispitit de către Diavolul. Și după ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit. Și apropiindu-se, ispititorul a zis către El: De ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini. Iar el, răspunzând a zis: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu. Atunci Diavolul l-a dus în sfanta cetate, L-a pus pe aripa templului. Și i-a zis: Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos, că scris este: Îngerilor săi va porunci pentru, Tine și te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău.Iisus i-a răspuns: Iarăși este scris: să nu ipitești pe Domnul Dumnezeul tău. Și Din nou Diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și Slava lor. Și I-a zis Lui: Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei închina mie. Atunci Iisus i-a zis: Piei satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-I slujești*".

Sf. Ap. Matei prezintă cel mai bine istoria acestor trei ispitiri, în ordinea acelor energii din noi înșine cărora li se adresează. Prin prima ispitire, transformarea pietrelor în pâini, Satan se adresează energiei *plăcere*, sefirei *Yesod*, erosul, care poate fi investit exclusiv la acest etaj sau în ascultarea cuvântului divin, când devine plăcere a Numelui, printr-o transmutație interioară. Erosul se poate investi și într-o civilizație exterioară, când omul nu este bine orientat spre polul divin. Iisus nu transformă pietrele în pâini și pentru că astfel ar fi robit omenirea prin această minune, limitând-o la acest nivel. Mai mult, El transformă, mai târziu, pâinea în Cuvânt, prin Taina Euharistiei.

Prin a doua ispitire, aruncarea de pe streașina Templului, Satan se adresează sefirei-energie *Hod* (Slava, Gândirea, Posesiunea). Este ispita gândirii, a rațiunii care cere *dovezi*, atunci când nu e înduhovnicită. Și tot ea nu crede, despicând firul în paisprezece. Mintea înduhovnicită, smerită, nu are nevoie de miracole spre a crede și nu-L ispitește pe Dumnezeu cu ele. Când gândirea nu e investită în găsirea Sensului, supunându-se revelației, se transformă în posesiunea unor cunoștințe exterioare, orizontale, în raționalism. Dacă Iisus ar fi răspuns acestei invitații, ar fi produs un miracol care ar fi înrobit omenirea prin ceva exterior, pe când El dorea iubirea liberă a omului.

Prin a treia ispitire, primirea tuturor împărățiilor pământesti, Satan se adresează energiei *Netzah* (Puterea). Dar Iisus se angajase deja în dobândirea Împărăției cerurilor din interiorul nostru. Mai mult, dobândirea împărăției exterioare era condiționată de închinarea înaintea diavolului. Dar simpla căutare a împărăției exterioare în locul celei interioare înseamnă același lucru, risipirea energiilor în idealuri politice pentru a obține *fericirea pământească*, paradisul terestru.

Marele Inchizitor **[3]** recunoaște că Biserica Romano-Catolică a acceptat puterea de la Duhul nimicniciei, dorind să aibă o împărăție pământească. Marele Inchizitor simbolizează, la Dostoievski, o întrupare a tot ce este rău în Apus. Marele Inchizitor nu cere decât să se aplece în fața celui care le oferă pâinea zilnică, le alungă îndoielile din suflet prin minuni, dându-le siguranța cunoașterii spre a se liniști și are puterea să îi stăpânească. Întreaga lume modernă de sorginte occidentală se lasă ispitită de toate cele trei șirete invitații, prin asta arătându-se a fi anti-creștină. Vom vedea cum.

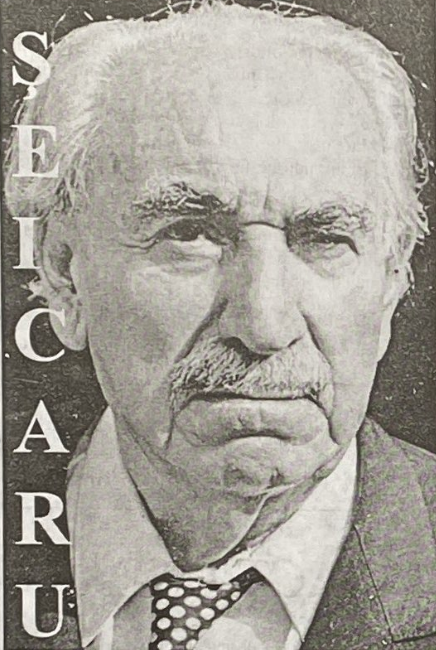
(Va urma)

[3] *Marele Inchizitor. Dostoievski – Lecturi teologice*, Ed. Polirom, 1997, pp. 11-26.

AŞA CUM A FOST (5)

Un erou al întregirii naţionale şi cel mai mare jurnalist român al secolului XX

PAMFIL ŞEICARU

Pamfil Şeicaru, erou al primului război mondial

(urmare din numărul trecut)

Până s-a ajuns în Munţii Vrancei pentru refacere, tânărul Pamfil Şeicaru făcea parte din detaşamentul de la Cerna care se afla în retragere, comandat de Dejoianu. El rămăsese cu batalionul lui de mehedinţeni în *arrière-garde*, apărând cu un curaj nebun spatele trupelor române. În acest timp, tânărul ofiţer, văzând situaţia armatei române, ajunsese să creadă că nu mai exista nici un fel de speranţă. Disperarea pusese stăpânire pe el, fapt pe care trupa nu trebuia să-l simtă. Şeicaru examina fără întrerupere situaţia armatei române, îşi frământa capul cu greutăţile întâlnite de ea şi nu găsea un răspuns clar la întrebările pe care şi le punea: *În retragere mă gândeam singur că inamicul nu putea fi învins şi un sentiment de slăbiciune pusese stăpânire pe mine. Nu mai ştiam ce să fac, dar trebuia să tac.* Era prin octombrie 1916, în drum spre Moldova, într-o direcţie puţin promiţătoare.

Pe drumul care-l ducea în Moldova, soldatul român făcuse cunoştinţă cu destrăbălarea trupelor ruseşti. Îşi dăduse seama că ajutorul ruşilor, dacă venea, nu era ce îşi dorea el. Încredere în armata rusă nu mai avea şi, după toate aparenţele, era nevoit să lupte împotriva nemţilor singur. Revoluţia bolşevică din Rusia făcuse ca soldatul rus să nu mai aibă valoare. Se săturase de război, nu mai ţinea cont de nimic şi nu mai voia să lupte. Distrugea şi prăda tot ce i se ivea în cale, fără să-şi facă gânduri că se afla într-o ţară prietenă. Soldaţii ruşi erau *aliaţi* (sau, cum se numeau ei *protectori*), dar nu făceau nimic să dovedească o oarecare legătură cu armata română. Ba mai mult: se lăudau că n-aveau nimic comun cu soldatul român, că-şi făceau numai datoria de... *protectori*, dar fără protejaţi. Aveau ordin să nu se amestece în acţiunile armatei române, să o lase să lupte singură, cu ideea ca până la urmă tot ei să dicteze. În plus, mai era o problemă care n-avea nici un fel de sens pentru ruşi: *de ce luptă cu atâta îndârjire soldatul român să-şi apere pământul strămoşesc*? Ei nu înţelegeau că soldatul român îşi apăra patria şi rămâneau uimiţi. Devotamentul soldaţilor români era de neînţeles, era ceva diferit de obiceiul lor. De cealaltă parte, românul vedea *marele* şi *minunatul* ajutor al armatei ruse şi se convingea că va fi nevoit să lupte singur. Strania legătură între capacitatea de luptă a nemţilor şi defecţiunile armatei ruse pe frontul român îl pusese pe gânduri pe soldatul român.

În retragere, soldatul român nu mai putea încarca pe umeri ce nu putea fi lăsat în urmă. Avea nevoie de cai, care, în cazul armatei române nici nu existau, dar ruşii îi aveau. Ceva trebuia făcut. În serile în care stăteam de vorbă cu *Bădia* la Karlsfeld şi Dachau, îmi povestea poznele soldaţilor săi, râzând în hohote. Cum venea noaptea, se prezentau în faţa lui întrebând:

- Domnule sublocotenent, am avea nevoie de câteva ore libere. Avem voie?

- Da' unde vă duceţi ?

- Păi... avem nevoie de cai şi ruşii îi au.

- Nu se poate! Ruşii îi vor recunoaşte şi va trebui să înfruntăm răzbunarea lor.

- Nu, domnule sublocotenent. Lasă-ne pe noi să o facem!

În negura nopţii, soldaţii dispăreau. A doua zi, armata română avea cai. Oltenii lui Şeicaru "împrumutau" caii ruşilor, aplicau în mai multe părţi balegă pe crupa lor, înfăşurau caii, lăsau balega să producă efectul miraculos şi aşteptau cu nerăbdare să vadă rezultatul. A doua zi, cu noaptea în cap, desfăşurau caii, îi curăţau şi... caii erau de nerecunoscut. Ruşii, sculându-se din beţia lor, imediat le sărea în ochi dispariţia cailor. N-au stăteau mult pe gânduri şi se duceau acolo unde credeau ei că-i găsesc. Vinovaţi nu puteau fi decât românii şi, foarte mânioşi, se duceau la ei să caute caii dispăruţi. Făceau gălăgie, se uitau peste tot, cerând să le fie imediat predaţi caii dispăruţi. Românii îi aduceau, dar ruşii nu erau în stare să-şi recunoască proprii cai. Trebuiau să se reîntoarcă la unitate cu mâinile goale, nu găsiseră caii şi erau nevoiţi să creadă că românii n-aveau nici un fel de vină. Soldaţii români din alte batalioane, care ştiau de isprava mehedinţenilor, rămâneau cu gura căscată. Ce făcuseră oltenii lui Şeicaru îi înmărmurea şi nu puteau să se oprească. Râdeau în hohote şi se tăvăleau pe pământul gol, ca nebunii. Caii erau cu adevărat de nerecunoscut. Acolo unde oltenii lui Şeicaru aplicaseră balega era o pată albă, nu puteau fi recunoscuţi, şi astfel caii ruşilor nu mai erau caii lor.

(Va urma)

René Al. DE FLERS
(München)

MESAJUL PĂRINTELUI IUSTIN PÂRVU CU PRIVIRE LA SINDICATELE PREOŢEŞTI

Duhovnicul neamului îi sfătuieşte pe sindicalişti să îşi amintească de misiunea preoţiei, însoţită de jertfire şi dragoste, conform canoanelor şi învăţăturilor Bisericii Ortodoxe

Toate acestea nu sunt decât nişte influenţe negative care s-au introdus în clerul nostru bisericesc acum. Nu e altceva decât o dezmembrare şi o despărţire a unităţii noastre creştine. Trebuie să fim foarte atenţi, pentru că aici lucrează vrăjmaşul ăsta eretic care dezbină tocmai ce e mai esenţial, clerul. Or, noi, tocmai acum, în aceste momente grele, trebuie să ne închegăm forţele noastre spre a duce lumea creştină pe un făgaş bun şi spre a rezista împotriva ereziilor care se năpustesc sub diferite forme – politică, administrativă, culturală. Dacă Biserica Ortodoxă, la ora aceasta, nu este unită şi pusă într-o stare de rezistenţă şi activitate împotriva acestor rătăciri, ne găsim în faţa pericolului de a ne dezmembra şi de a cădea în mâinile ereticilor.

Ceea ce se întâmplă acum, prin aceste sindicate, – chiar dacă unii nu îşi dau seama, şi eu îi rog să fie atenţi şi să se potolească – este o influenţă numai şi numai din afara Bisericii şi din afara ţării noastre. Ei luptă împotriva Ortodoxiei, cu orice preţ, să o descompună, să o reducă la zero, să ne determine să ne aliniem întunericului acesta occidental. Pentru că atunci când un preot a început să ceară drepturi şi să facă greve, atunci el nu mai este pe linia tradiţiei, ci se alătură modernismului întunecat.

Aceştia sunt preoţi care nu şi-au făcut şi nu îşi fac misiunea lor şi se gândesc numai la nişte venituri. Dar nu există preot care să lucreze într-adevăr în Ortodoxie, cu toată sinceritatea şi devotamentul, ca să trăiască şi să n-aibă cu ce-şi întreţine familia. Şi dacă ei dacă nu lucrează cu adevărat în credinţă, şi cu morala cu care trebuie să slujească un preot Bisericii lui Hristos, cine o să le aducă lor veniturile? Veniturile şi credinciosul nu vin la biserică decât prin lupta şi sărăcia şi devotamentul preotului. Păi cine să le dea lor? Că doar Patriarhia sau Mitropolia nu au nişte moşii speciale pentru ţinerea clerului. Că altădată preotul nici nu era salariat, altădată nu era ajutat de stat, nu era ajutat decât cu claca şi bunăvoinţa credincioşilor, şi era ataşat şi de sărbători, şi în duminici, şi în toate împrejurările, şi avea de toate, şi preotul, şi credinciosul. Acum de ce să se organizeze în sindicate, când de bine-de rău, totuşi au şi un salariu, au un venit parohial, au de toate, numai să fie ei treji şi să lucreze în via aceasta a neamului, ca să dea roadele cuvenite. Ei vor roade, vor venituri, fără nici un efort, asta e problema lor. Dar ia să pună mâna să se ostenească puţin, să facă o slujbă de miezonoptică, să facă o liturghie miercuri, vineri, sâmbătă, să facă la miezul nopţii un Sfânt Maslu, când credinciosul este liber şi poate să vină acolo, nu să facă numai într-o duminică şi într-o sărbătoare când credinciosul se mai odihneşte şi el. Să facă în aşa fel încât să-l poată apropia şi aduce pe creştin la adevăr. Păi dacă chiar preotul nu merge la biserică, şi mai aşteaptă şi să-i umple biserica, păi, ce, credinciosul vine să-l ia pe el de acasă şi să-l aducă la biserică? Nu vreau să-i jignesc pe unii dintre preoţi care fac atâtea lucruri bune şi cu adevărat jertfesc pentru biserica lui Hristos, este o diferenţă mare între aceştia şi alţii, care fac, după cum spune şi zicala, „că în noaptea asta nu mai este înviere". De aceea şi biserica a scăzut în credibilitate în faţa poporului. Toate lucrurile acestea constituie o realitate dureroasă, pentru că preotul este foarte slab pregătit pentru lucrurile acestea, de jertfire permanentă. Se găseşte, la un moment dat, preotul cu 3-4 copii şi nu-i mai merge parohia. Păi sigur că nu-i merge parohia, dacă el se face mare comerciant la Bucureşti, are magazine, în sfârşit, de efect la kilogram, şi mai face afaceri cu iazuri de peşte şi alte lucruri. Păi, când credinciosul îl vede pe preot că aleargă după toate acestea, turma ce să mai facă? Dacă păstorul este alterat, sigur că şi coada se strică.

Duhul de revoltă al acestor preoţi, care s-au organizat în sindicate, nu ajută nicicum Biserica, pentru că apărarea Bisericii nu stă în a face sindicate şi bisericuţe, ci dimpotrivă, preotul trebuie să fie omul de unitate şi de rezistenţă împotriva acestor influenţe, pentru că nu sunt ortodoxe, nu sunt deloc canonice. Şi singurul nostru refugiu este numai în linia Sfinţilor Părinţi. Dacă s-ar ridica marii noştri sfinţi să vadă ce facem noi, cum le-ar răspunde aceştia lor? Ei au fost model de dragoste creştină, de dăruire şi de jertfire pentru poporul acesta, în unitate şi rezistenţă. Toţi marii noştri duhovnici nu au făcut altceva decât să se jertfească în adevăr pentru gândurile frumoase de unitate şi de prăznuire liturgică a acestui neam.

Ceea ce se întâmplă acum se întâmplă şi poate pentru că ne mai măgulesc nişte locuri, ranguri aşa mai deosebite în lumea asta bisericească, şi uite că şi asta este o ispită. Acţiunea acestor preoţi este o ispită a slavei deşarte şi de a ne ridica, considerând că noi aducem un bine Bisericii, dar dimpotrivă, o vătămăm şi o slăbim prin această împărţire a noastră în sindicate, în partide sau în nu mai ştiu eu ce.

Adevărata rezistenţă a Bisericii aceasta este: să ne găsim prezenţi la datoria noastră de preoţi, aşa cum au făcut şi sfinţii noştri părinţi. Şi dacă ieşim din cadrul acesta şi ne amestecăm cu toate principiile acestea ale modernismului, noi ne pierdem şi turma, ne pierdem şi pe noi. Nu sunt decât acţiuni eretice şi sectare care caută să dezbine: *divide et impera*.

VATICANUL între TEOLOGIE și SF

Sub ultimii doi papi, Vaticanul pare să aibă o adevărată obsesie „fraternală": dacă pentru răposatul Ioan Paul II evreii erau „frații noștri mai mari" (*i nostri fratelli maggiori*), pentru iezuitul argentinian José Gabriel Funes, astronomul și consilierul lui Benedict XVI, se poate vorbi despre... „fratele nostru extraterestru": *Per dirla con san Francesco, se consideriamo le creature terrene come "fratello" e "sorella", perché non potremmo parlare anche di un "fratello extraterrestre"? Farebbe parte comunque della creazione...* (în *L'Osservatore Romano*, 13 mai 2008)!

Ceea ce uimește la iezuitul din țara *tango*-ului este **nesimțirea teologică** (pentru că n-o pot numi altfel) a întregului discurs. Căci "extraterestrul" este produsul imaginativ al unei pseudo-mitologii laicizate, altoite pe paradigma scientismului evoluționist, pluralist și relativist al modernității. Chiar dacă pozitivismul radical al începuturilor s-a mai îmblînzit treptat, lăsînd loc și unor chinuite dezvoltări metafizice, acest gen de "știință" nu e mai puțin rezultatul unei gîndiri anti-tradiționaliste și anti-teologice, în care raționalismul și empirismul se întîlnesc sub pălăria mai largă a materialismului ateu. Or, nu poți, ca om al credinței, să invoci senin reperele și poncifele acestui *alt fel de gîndire*, în virtutea nici unei forme de *aggiornamento*, și cu atît mai puțin să tîrăști în asemenea elucubrații numele unui sfînt al Bisericii tale (în cazul de față Francisc din Assisi).

A accepta fie și numai simpla supoziție a existenței unor "civilizații extraterestre", a ideii că "nu sîntem singuri în Univers", înseamnă implicit să contești întreaga Revelație divină, unicitatea Creației și centralitatea omului în sînul ei, economia mîntuirii și perspectiva eshatologică a creștinismului, negîndu-L pe Dumnezeu sau prefăcîndu-L într-un "Mare Anonim" fanfaron, care se joacă de-a creația și de-a întruparea, mințindu-ne fățiș sau doar prin omisiune, cu fapta și cu cuvîntul.

Pînă a concluziona radical, cu un Seraphim Rose, că "extratereștrii" nu pot fi decît întruchipări demoniace, menite să-l smintească pe omul dezdumnezeit, e de ajuns să-i identificăm ca fabulații puerile ale imaginarului laic, simptomatic mai apropiate de demonic decît de angelic, ireductibile la vreun element concret al realității sau măcar la vreo sugestie cît de vagă a descoperirilor dumnezeiești. A încerca să le faci loc în discursul religios, chiar și numai tangențial sau în glumă, este cel puțin o formă de iresponsabilitate, incompatibilă cu pretențiile spirituale și intelectuale ale Vaticanului.

Dacă un papă de altitudinea teologică a neamțului Ratzinger tolerează fără nici o reacție asemenea enormități colportate chiar în anturajul său, atunci orice suspiciuni sau idiosincrazii față de romano-catolicismul actual devin de înțeles și chiar legitime.

Răzvan CODRESCU

DOMNUL CĂRTĂRESCU FAȚĂ CU REACȚIUNEA

În numărul de vineri 23 mai al *Evenimentului Zilei*, domnul Mircea Cărtărescu se arată indignat de "Marșul pentru familie și normalitate" organizat, în contrasens cu GayFest 2008, de câteva asociații creștine. Acceptând parada *gay*, dar iritat de marșul ortodocșilor, domnul Cărtărescu identifică manifestanții pentru familie și normalitate cu "grupurile de cetățeni indignați gata oricând să-i aplaude pe mineri și pe toți ceilalți locuitori pașnici și normali ai țării". Asocierea făcută de Cărtărescu e samavolnică, de vreme ce organizațiile care au organizat acest marș au în rândul membrilor și sprijinitorilor lor oameni care au susținut Piața Universității. Minerii au fost aduși în Piața Universității nu de conservatorii creștini, care erau în Piața Universității și în Liga Studenților, ci de stânga liber-cugetătoare, care susține acum revendicările mișcării *gay*.

În continuare, domnul Cărtărescu ne trage de urechi în numele Europei, scriind că manifestația pentru normalitate ne va dăuna "ca națiune" și va contribui la perpetuarea "imaginii noastre de nu tocmai evoluați și toleranți cetățeni ai Europei". În primul rând, dacă am vrea să fim cu adevărat europeni evoluați și toleranți, nu am mai vorbi de o "națiune". U. E. nu are ce face cu națiunile și cu statele naționale, ea lucrează cu euroregiuni, cu minorități, cu androizi. În al doilea rând, nu am observat să-i fi luat cineva cetățenia europeană Papei pe motiv de homofobie. Tot ceea ce am observat a fost reacția abuziv-totalitară a birocraților eurosocialiști față de declarațiile în acord cu morala creștină tradițională ale catolicului Rocco Buttiglione.

Mai departe, domnul Cărtărescu ne arată că e normal să existe și la noi homosexuali de vreme ce "după datele științifice valabile în toate celelalte regiuni ale lumii, patru la sută dintre bărbați și doi la sută dintre femei sunt pretutindeni homosexuali din naștere". Ceea ce nu a sesizat domnul Cărtărescu, indignat cu program, e că marșul nu e împotriva homosexualității, ci "pentru familie" și împotriva așa-zisei "căsătorii homosexuale". În Ortodoxie nu se fac marșuri împotriva unui viciu, nu se fac marșuri împotriva beției, de exemplu, așa cum fac puritanii abstinenți. Demonstrația creștinilor-ortodocși a urmărit să atragă atenția în privința pericolului legiferării "căsătoriei homosexuale". Adică a acelei ingineri sociale prin care cei în medie trei la sută din populația globului ar ajunge să modifice o instituție civilă având în spate mii de ani de istorie și de tradiție religioasă (creștină, mozaică, musulmană etc.). Dacă luăm în considerație istoria, semnificațiile religioase și beneficiile sociale ale familiei tradiționale și le comparăm cu istoria, semnificațiile morale și beneficiile sociale aduse de moda "căsătoriei" celor în medie trei la sută din populația României și a globului, marșul pentru familie e într-adevăr un marș pentru normalitate. În altă ordine de idei, dacă ne referim la date științifice, atunci trebuie spus că statisticile arată că alcoolismul, bolile venerice, consumul de droguri, pedofilia și sinuciderile sunt mult mai ridicate în rândul homosexualilor decât în rândul heterosexualilor.

Mai departe, domnul Cărtărescu asociază homofobia cu antisemitismul și misoginia, și ne povestește ce a văzut la Sachsenhausen, în lagărul unde au fost uciși sute de homosexuali. Ceea ce îi scapă domnului Cărtărescu, mare admirator al "datelor științifice", este că acei homosexuali nu au fost uciși în numele moralei creștine apărate de organizatorii marșului pentru familie, ci în numele științei, al "științei rasei". Și singurul obstacol împotriva rasismului e creștinismul. Demnitatea persoanei, reclamată pentru homosexuali de domnul Cărtărescu, nu e științifică, ci religioasă. În regnul zoologic nu există demnitate. Demnitatea e de proveniență religioasă și e un reflex al sfințeniei patriarhale. Paradoxul mișcărilor pentru drepturile homosexualilor e că vorbesc în numele unei demnități căreia fac tot posibilul să-i submineze sursa, care e religioasă. Dar dacă admitem acest lucru, atunci suntem siliți să admitem și că, acolo unde homosexualitatea, ca păcat, cere doar rugăciunile noastre, "normalizarea" legislativă a acestui păcat nu ne poate stârni decât proteste.

Cât despre Da Vinci și Wittgenstein, despre care domnul Cărtărescu spune că, "deși inverțiți, au dus o viață ireproșabilă și au fost spirite de o noblețe de neatins", și aici se cer a fi făcute anumite precizări. Din păcate, avocatul homosexualilor români nu e Wittgenstein, ci domnul Buhuceanu. Diferența de geniu și noblețe dintre ei poate explica și de ce domnul Buhuceanu, și nu Wittgenstein, se agită pentru căsătoria homosexuală și pentru dreptul *gay*-lor de a defila pe străzi cu pene de struț în dos. Wittgenstein a fost un om profund religios, care se gândea "la logică și la păcatele" lui. De fapt, mă simt mult mai aproape de Wittgenstein decât de domnul Cărtărescu, cel entuziasmat de "atracția turistică și ocazia de divertisment" oferită de GayFest. Spre deosebire de Wittgenstein, domnul Cărtărescu e un om care privește totul prin prisma carnavalului global, a divertismentului corporat și varietăților de masă. Or, pentru așa ceva există Disney World, nu trebuie să ne "jucăm" hipiot cu instituții serioase precum familia sau cu asemenea cărți fundamentale precum Biblia, pe care domnul Cărtărescu o citește cu rafinament exegetic de preșcolar.

Pe tot cuprinsul articolului, domnul Cărtărescu scrie cu dispreț de înapoierea, intoleranța, violența primară și vulgaritatea celor din "Estul împotmolit în prejudecăți". În absența valabilității a măcar unui singur raționament din articolul domnului Cărtărescu, mă mărginesc să constat doar că, din păcate, complexele de superioritate nu dau naștere unui jurnalism bun. Mi-e teamă că, alegând să dea piept cu reacțiunea, domnul Cărtărescu a întors spatele adevăratei probleme.

Mircea PLATON

www.punctecardinale.ro
e-mail: ligia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor șef), Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacție), Marcel PETRIȘOR (redactor)
Adresa Redacției: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L